

GAZDASÁGI LAPOK

8. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Február 20.

Zsák és ponyva

rendeléseket a nyári
idényre, áruhiány
miatt csak most
fogadhatok el.

Sürgönyezim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 104-10, 35-92, 80-82. Gyár: Balaton-utcza.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar
és kölcsönintézet

Budapest, V., Arany János-u. 10.

Aratógépek, fűkaszálók,

szénagyűjtők, szab. egyszerű és műtrágyaszórával kombinált
vetőgépek, őrlő- és daráló malmok, valamint az összes
gazdasági gépek az elismert legczélyszerűbb kivitelben kaphatók.

SZÜCS ÖDÖN, BUDAPEST,
VI. KERÜLET, NAGYMEZŐ-UTCZA 66. SZ.

Uj és egyszer hasz- nált lisztes és korpás ZSÁKOKAT

legjobban és olcsón szállít:

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kéveköttők-, ponyva-, zsinég-, juta-
és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kéveköttőgépeket

hozzávaló kéveköttő-zsineggel

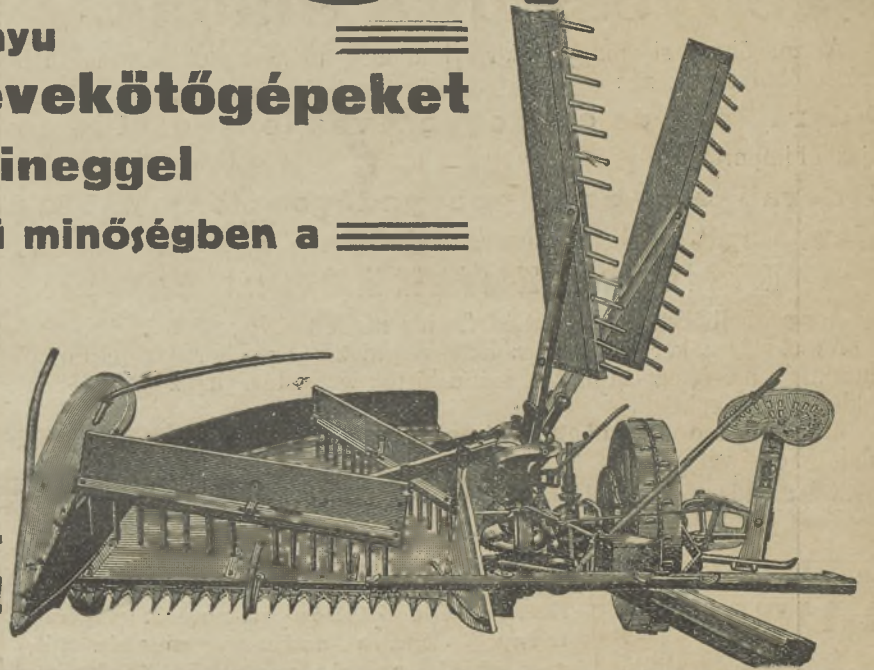
szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Sürgönyezim: Magomobil. Telefon 45-15.

!! Nagy tartalék alkatrész-raktár. !!

Gazdák figyelmébe!
Foglyok és munkások

élelmezésére
LEGOLCSÓBB ÉS LEGTÁPLÁLÓBB
a cukrozott

KÁVÉKONZERV

Kapható: 46 grammos koczkadagonként 13 1/2 fillér.
1 kg. 3.- korona.

HUSIPARI GÉPRAKTÁR BUDAPEST, IX.,
BAKÁCS-TÉR 5/g. sz.

A szőlő trágyázása.

Írta: Ordódy Lajos. — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona.
Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként
kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a leg-
jobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a
Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utcza 15.

Zsák-
és
ponyva-
kölcsönzés.

ZSÁK, PONYVA, ZSINEGÁRUK

legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház
mellétt.)

Telefon: 45-26.

Alapított 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatók, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Birtokot szeszgyárral venni, vagy bérelni óhajtok. Pontos adatokat „Kézpénz” jelige alatt **Mosse Rudolf** hirdetési irodájába

Andrássy-ut 2. kőrek.

Hreblay Emilné állattelepén, Eperjes.

Igen jól tojó fősheh orpington és gyönyörtelen színezett kendermagos plimut tyukok fajtisza tenyésztőjással darabonként 1 K árban előjegyezhető és február hó 1-től kezdve szállíthatók az előjegyzés sorrendjében. Megrendelésnél a pénz egyidejűleg beküldendő. Választott yorksirei malacok, mindenkor elősúly kilogrammonként napi áron kaphatók. Ugyanott óriási belga házinyulak is kaphatók. Áruk 3 hónapos korban darabonként 10 korona. Azontul havonta 3 koronával drágábbak.

Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „**PATKÁNIN**” patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jóállás! lementető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld **Reitter Oszkár** főkapitány **Patkánin** gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Állások, pályázatok, valamennyi szakmából olvasható az „Országos Pályázati Közlönyben”. Ingyen mutatványszám. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 55.

A 33 év óta fennálló **FISCHER-féle**

ZSÁK- és PONYVAGYÁR BUDAPEST, Nádor-u. 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokróczok, valódi amerikai

Manila-kéveketők, SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffánál. Egyszer használt ponyvák, termény- és haszteszákok is állandóan jutányosan kaphatók.

A munkáltatási idejére ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát, valamint pestvárosi **disznózsirt**

a legmérsékeltébb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsir- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Sürgőnyezim: „Weiszefett, Budapest.” Interurban távbeszélő „József” 14-50

Százados mérleg

3000 kg. hordképességgel, kitűnő karban teljesen felszerelve eladó és azonnal szállítható.

Czódor Mihály, Budapest, VII., Hársfa-utca 43. sz

Gépszekvác és gőzekéftő felvétetik. Ajánlatok **Ratzenböck Karoly** ezimére **Ódónmajor** u. p. **Barátudvár** küldendők.

Eladó facsemete.

Sorjának magastörzsű 5-6 éves jogenye nyár, akác, szil, nyír, juhar, éger, kőris, 2-3 éves akác, gledesia, maklura-aurentiaka csemete. Nemes fűz- és tamariska dugvány. Sima és gyökerez Csabagyöngy és egyéb szőlővessző. Magastörzsű gyümölcsfákat jutányos árban elad, árjegyzéket küld **Liptay Jenő** nyirpazonyi csemete kertje, Nyiregyháza.

TELEFON 118-41.

Az **Augusta gyorssegély** alap

Hadibiztosító osztálya Budapest, V., Vilmos császár-ut 72.

Hadibiztosítást köt harctéren levő vagy oda induló katonák ott, vagy egyebütt bekövetkező **halálesetére** mérsékelt díjtételek mellett

A kötvény a hadbavonult

özvegyének és árváinak

1000 koronát **45** koronáért, biztosít **45** ha népfölkelő

és **70** koronáért, ha aktív vagy tartalékos.

A biztosítás 40 ezer koronáig szólhat, személyes jelentkezést nem igényel, mert megbízott által is megköthető. Orvosi vizsgálat nincs. Pótdíj nincs. A biztosítás **egy évig érvényes** és a díj megfizetése után azonnal hatályba lép. Az eddigi biztosítás összege 150 millió korona. Felvilágosítással készséggel szolgál az

Augusta gyorssegély alap **hadibiztosító osztálya.**

TELEFON 118-44.

HADIFOGLYOK RÉSZÉRE

legolcsóbb reggelit és vacsorát szolgáltatja a

Szövetség-kávészukorral

kilónként 3 korona.

FELLNER GYULA, Budapest, V., Lipót-körut 9. szám.

75515-1916. X/2. szám.

Tenyészbika eladás.

A mezőhegyesi magyar királyi állami méneshirtok simmenthali tenyészetéből származó:

60 darab egy és egynegyedéves tenyészbika és Svájcból importált:

95 darab egy és egynegyedéves tenyészbika Mezőhegyesen (Csanád vármegye, vasut, posta és távirda állomás)

1916 évi március hó 21-én délelőtt fél 10 órakor kezdődő

nyilvános szóbeli árverésen kézpénzfizetés mellett el fog adni.

Az eladásra kerülő tenyészbikák származását és leírását feltüntető kimutatást a mezőhegyesi m. kir. méneshirtok igazgatósága az érdeklődőknek kívánatra megküldi.

Az árverésre érkezőket az árverés napján Mezőhegyes állomásnál uradalmi kocsi várja.

Kelt: Budapest, 1916 évi február hó 9.

M. kir. földmívelésügyi Minister.

CSIZMÁK!

Raktáron levő tehén- és boxbőrből, kemény és puha szárral, megbízható anyagból. Kapható páronként 40 koronáért. Sétélküldés utánvétellel **PLASINKA GYULA,** ●●●● Nagyatád, Somogy megye. ●●●●

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. **Döry Vilmosné** urnő felsőleperdi tisztavérű szimentáli tehenészetéből

22 drb tenyészképes bika.

Az árverés **1916 február 27-én** délután 1 órakor a **Kocsola-Ódalmandi** állomás mellett fog megtartatni. Az árverés napján a t. vásárló közönség részére **Ujdombovár** állomáson külön vonat áll rendelkezésére, a melylyel az árverés színhelyére és vissza **Ujdombovár** állomásra úgy szállíthatnak, hogy a vonatcsatlakozást mindenfelé eléri. **Az intézőség.**

BAKANCSONK

katonai foglyok és munkások részére jutányos árban kaphatók **SZÜCS IZIDOR,** BUDAPEST, VI. kerület, Lehel-utca 8.

A **Békéscsabai Sertéshizlalo Részvény ársaság** Békéscsaba hízalótelepén mintegy

1000 waggón sertésstrágya

jutányos áron eladó.

!! Érdeklődőknek a társaság készséggel nyújt felvilágosítást. !!

Sürgőnyezim: **TURKSMA** Viehgeschäft Leeuwarden

Pontos kiszolgálás

Elsőrendű elismerő nyilatkozatok

Eredeti hollandi hasas- és tenyész-

szarvasmarha

vételeket közvetit mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,

szarvasmarha kereskedése

LEEUWARDEN (HOLLAND).

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40—66.

az a lapokban foglalt minden cikkért az utánnyomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	73
Tavaszi vetés kivihetősége. — Ifj. Sporzon Pál	74
Öntözőseink sikertelensége. — e. D. B.	75
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Részletfizetés fozozatú adott váltó	76
Feleletek: Csibehur mint zöldtrágya. — Sok gyümölcsfa kis helyen. — Kapásművelés trágayzatlan földbe	76
Kisebb szakközlemények	76
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéhez- telésével. — Löherer Andor	77
Hírek	77

SZEMLE.

Az országos földművelési értekezlet. — Bőr- és láb-
béli árák. — Legyünk élelmesek. — Ha nincs ló . . .
— H. T. nagyhatalom.

A régi képviselőház nagytermében 9-én délelőtt 10 órakor országos tanácskozásra jöttek össze a gazdák, hogy megbeszéljék, milyen óvintézkedésre van szükség az idei mezőgazdasági munka zavartalanításának biztosítása végett. Az értekezletre az ország minden részéből nagy számmal, mintegy ezren jöttek el a gazdasági egyesületek vezetői; megjelent a földművelési miniszter is, ott voltak az összes minisztériumok képviselői, nagyon sok főispán, alispán és országgyűlési képviselő. Mindenki át volt hatva attól az érzéstől, hogy a mezőgazdasági munkák pontos elvégzése ez idén sokkal fontosabb feladat, mint más időkben volt és hogy a hatóságoknak a gazdátársadalommal összefogva mindent el kell követni, hogy az idei termés sikerét biztosítsuk, többet termeljünk és lehetőleg kevesebbet fogyasztsunk, mint a béke gond nélkül való napjaiban. Az értekezletet gróf Apponyi Albert, az Országos Hadsegélyező Bizottság néppótlói osztályának elnöke nyitotta meg.

A reánk erőszakolt rettenetes önvédelmi harc — mondotta — két területen folyik: a harcmezőn és a gazdasági csatatéren. Az utóbbi semmi-
vel sem jelentéktlenebb az előbbinél. Ezért komolyan kell foglalkoznunk a gazdasági harc eshetőségeivel és minden nehézséget leküzdve, még az emberileg lehetetlenül is fenn kell tartanunk és fokoznunk termelésünket és a meglévő készletekhez redukálni fogyasztásunkat és csendes önfeláldozással elviselni a háború gazdasági nélkülözéseit. E gazdasági harc sikeres folytatása érdekében kormányintézkedésekre van szükségünk. Ez azonban nem elég. A termelés biztosításának és a fogyasztás okos korlátozásának nagy munkáját a gazdátársadalomnak kezébe kell venni, hogy a központi hatalmak összes népeinek megélhetését biztosítsák. És így szükségünk van bizonyos ön-

korlátozásra. És épp úgy magunkra kell vennünk a háborúnak szenvedéseit és nélkülözéseit, mint ahogy minden fegyvert hordható ember szenved, nélkülöz és küzd a harc téren. És hiába nyérjük meg a harctéren a csatát, ha elveszítjük a gazdasági csatát. Ebben a csatában a kormányra, a társadalomra s a gazdákra egyaránt hárulnak feladatok. Ezeknek együttműködésével kell a termelés sikerét biztosítani. Ezért hívtuk össze ezt az értekezletet, amelyen meghívásunkra ötvenkét hitel-
szövetkezet, harmincöt fogyasztási szövetkezet, harminczöt gazdákör, huszonkét községi, ötven vármegyei gazdasági egyesület kiküldöttje jelent meg, tizenkilenc alispán, kilenc főispán, száznyolcvan egyénenként megjelölt résztvevő és harmincz egyéb, nem szoros értelemben vett, mezőgazdasággal foglalkozó egyesület kiküldöttje. Bejelentem, hogy a kormány képviselőiben megjelent Ghillány Imre báró földművelésiügyi miniszter, Bartóky József v. b. t. t. és Kazy József v. b. t. t. földművelésiügyi államtitkárok, Serbán János, Szomjas Lajos miniszteri tanácsosok. A honvédelmi miniszter képviselőiben Karátsonyi Lajos államtitkár, Clair miniszteri tanácsos, Demján Ottó főhadnagy, Békásy Imre alezredes, Stejer György titkár. A kereskedelmi miniszter képviselőiben Bud János dr., a belügyminisztérium képviselőiben Kiszeli Árpád miniszteri tanácsos. A fővárosi Földművelésiügyi tanácsnok, Szabó Ferenc vásár-
igazgató és Ziegler Nándor vásárcsarnoki igazgató képviselik.

Ezzel megnyitom az értekezletet.

Az alakulás.

Bujanovics Sándor indítványára az értekezlet elnökévé Apponyi Albert grófot, társelnökké Bujanovics Sándort és Daványi Ignácot választották meg, jegyzővé Vilczek Frigyes grófot.

Apponyi indítványára a gyűlés kimondta, hogy egy-egy felszólalás öt percnél tovább ne tartson, csak az előadó beszélhet tovább.

Harc a kiéheztetés ellen.

Elsőnek Meshó Pál főelőadó, a Magyar gazdasági szövetség főtitkára szólalt fel, aki kívánatosnak tartja, hogy a hadvezetés is vegye tekintetbe azt, hogy a háború gazdasági téren is folyik és hogy ily körülmények között a jövő évi termés biztosítása a hadvezetésnek is elsőrendű érdeke. Kívánatos volna, hogy a szabadságolás ne függjön valamely cseh katonatiszt kénye-kedvétől, aki a privat életben talán Prágában olyan foglalkozást üz, amely eleve kizárja, hogy a mezőgazdasági termelésről fogalma legyen. A magyar gazdasági társadalmat szervezni kell. A magyar gazdák mindig híven tudták kötelességüket és azt teljesítették is, noha eddig a háborúban még csak a bankok kapta-kitüntetését. Ésők fölöztek le első sorban a háború hasznát. Nagy munkára van szükség a gazdasági téren, hogy az itthonmaradottakat és a hadsereget el bírjuk látni. Ezért a következő határozati javaslatot nyújtja be:

»Az Országos földművelésiügyi értekezlet kimondja, hogy a magyar gazdák e nehéz időkben kétszerezsen érzik a reájuk nehezedő hazafias kötelesség súlyát és méltóan a harctér megpróbáltatásai között diadalmasan kitartó fiúkhoz és testvéreikhez, elszánt készséggel bocsátják az ország rendelkezésére összes erőiket, hogy a folyó évi termés sikere útján az ország és a hadsereg élelmézését, tehát a nemzet

ellentálló képességét az ellenség minden erőlködésével szemben biztosítsák, ennélfogva felkéri a gazdasági egyesületeket, gazdaköröket és szövetkezeteket, hogy mozgósítsák egész erejüket a mezőgazdasági feladatok teljesítésére, szervezzék a kölcsönös segítség munkáját, választmányi, illetve igazgatósági tagjait küldje ki, hogy ezek mint mozgó őrszemek kísérik állandó figyelemmel kijelölt körzetük mezőgazdasági életének minden mozzanatát s legyenek a mezőgazdasági munka lebonyolításánál elszánt, kitartó harcosok a most megindult gazdasági mérkőzésben, továbbá átiratilag felkérjük a törvényhatóságokat, hogy a kormányrendeletek végrehajtásánál, mint minden más, a mezőgazdaságot érintő, valamint a termés sikere érdekében teendő intézkedéseknél a kormányrendeleteknek megfelelően, az illetékes mezőgazdasági testületekkel, illetve azok megbízottjaival közvetlenül érintkezve és karöltve munkálkodjanak s tekintettel a jövő termés biztosítása rendkívüli fontosságára, azokat a legnagyobb lelkiismeretességgel és szigorral hajtsák végre.

Abból a vezető szempontból, hogy a reánk zúdított gazdasági támadással szemben diadalmasan álljunk meg helyünket, mint ahogy megállottunk és megálljuk a harctéren, a mai fogyasztás szabályozása nem kevésbé fontos, mint a termés biztosítása. Legyen mindenki áthatva attól, hogy, bár megélhetésünket kellő gazdálkodás mellett veszély nem fenyegeti, abban a bőségben, amelyet megszoktunk, nem élhetünk e súlyos időkben és hogy aki ezt mégis meg akarja tenni, ezzel bizonytalanná lesz honfitársai egy részének a szükségességgel való ellátása és így az ellenség céljait mozdítja elő. Ennélfogva tartsa minden magyar gazda hazafiai és becsületbeli kötelességének, hogy a saját gazdaságának folytatására szükséges és a saját családja fentartására hatóságilag megállapított áron Pénzszéggel bocsássa a hatóságoknak, illetve a megszabott mennyiségekben felül több készletet ne tartson magánál, hanem a hatóságilag megállapított áron a hivatott tényezőknek rendelkezésére bocsássa. Tekintsük megbélyegző ténynek az ezzel ellenkező eljárást. Az előbbi pontokban megjelölt tényezők pedig ne kiméljenek fáradságot abban, hogy a közönséget ezekről a kötelességekről felvilágosítsák, azok lelkiismeretes teljesítésére buzdítsák és a teljesítésben a hatóságokat támogatva ellenőrizzék. Ma a megtámadott hazának joga van valamint összes fiaira, úgy azok összes termelésére is. Aki őt az utóbbtól megfosztja, épp oly megítélés alá esik, mint a katonaszökevény.

Mindezen feladatok sikeres végrehajtásának biztosításául a jelen értekezleten résztvevő gazdasági testületek, szövetkezetek, karöltve a hatóságokkal, minden megyei központban végrehajtó bizottságot alakítsanak, amelyek erre a célra kiválasztott bizalmi férfiak közreműködésével így akarnának a részükre kijelölt községekben a mai határozatoknak érvényét szerezni, illetve a mezőgazdasági munka folytonosságát és a fogyasztás ellátását biztosítani.

A miniszter beszéde.

Ghillány Imre földművelésiügyi miniszter a kormány és a maga nevében kijelenti, hogy az egész vonalon minden lehetőleg meg fognak tenni, hogy a magyar gazdaközönséget, a magyar gazdátársadalmat munkájában megsegítsék, munkájukon könnyítsenek. A határozati javaslat legfőbb érdemét abban látja, hogy megteremt a kapcsolatot az élet

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az
eddig csak tüzelésre használt
tengericsutka mint KITÜNŐ
TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLATTAL
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52g.

Sürgőnyczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti
amerikai

CASE

gőszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzinmoto-
rok és lokomobilok.

és a végrehajtó hatalom között. Ahol a gazdának segítségre lesz szüksége, a kormány készséggel fogja segíteni. De a gazdáknak is dolgozni kell, mert hiszen a kormány és hadvezetőség segítségével csak akkor válhatik eredményessé, ha maguk a gazdák is dolgoznak. Arra kéri a magyar gazdaságot, hogy ebbe a munkába vigye be minden szeretetét s ezekben a nehéz időkben tartson össze minden magyar gazda, mert akkor nem fog rajtunk diadalmaskodni semmiféle ellenség.

A vita.

Mezey Gyula arról beszélt, hogy a gazdasági munkába bele kell vinni a bajtársi hűséget. Akinek nem elegendő a gazdasági ereje, segítsen rajta az, akinek van ereje és ideje.

Karátsony Lajos honvédelmi államtitkár: A honvédelmi miniszter azzal bizta meg, hogy jelentse ki, hogy a hadvezetőség honvédelmi ügynek fogja tekinteni a gazdaságot, azaz a törekvést, hogy biztosítsa a termést. A honvédelmi miniszter mindent el fog követni, hogy a magyar gazdaságot a lehető legjobban támogassa. (Eljenzés.)

Ferenczy Sándor temesvármegyei alispán kívánatosnak tartja, hogy a mezőgazdasági munka szervezésére a meglévő törvények alapján kivételes hatalommal ruházzák fel a törvényhatóságokat, a járási tisztviselőket. A gyakorlati kivitelét illetően részletes javaslatot terjeszt elő.

Liptay Jenő: szerint az igaerő hiányát kell mindenképpen pótolni, ezért foglalják el és bocsássák a gazdaközönség rendelkezésére a motorikus talajmívelő eszközöket. Ha a gyárakat lefoglalhatják s adhatnak azoknak hadimunkásokat, ugyanezt megkövetelheti a mezőgazdaság is. (Helyeslés.)

Szomjas Gusztáv: Sürgeti a talajmívelő gépek requirálását. Gondoskodni kell jó burgonya és tengeri vetőmagról, meg kell továbbá könnyíteni a szén és benzín beszerzését is.

Somssich László gróf kívánatosnak tartja, hogy a hadisegélyeket is mozgósítsák mezőgazdasági munkára. A hadisegélyeket ne a jegyzők kénye-kedve szerint osszák ki, hanem a szervezendő bizottságok meghallgatásával. Törvényes intézkedés kell arra is, hogy a gazdák egymástól cselédeiket el ne csalogathassák.

Szilgyi Tamás baranyavármegyei főispán szerint a törvényhatóságok első tisztviselőinek módjukban áll, hogy mezőgazdasági munkát közmunka jellegűnek tekintsék s a szerint megtegyék a szükséges intézkedéseket.

Jeney István a katonai igazságtétel rendelkezésre bocsátását sürgeti.

Koppély Géza a vinczellérek kellő időben való szabadságolását és a tejhiány enyhítésére a kecskatenyésztés felkarolását sürgeti.

Bernáth Béla a szőlősgazdák képviselőjében felkéri a kormányt a rézgázról való gondoskodásra s a szőlőmunkások kellő időben való szabadságolására.

Gróf Széchenyi Viktor, Fejér vármegye főispánja: A kormány eddig minden intézkedésével és rendeletével elkésett. Kéri a kormányt és a hadvezetőséget, hogy a rendeletek kiadásánál és a felmentéseknél az eddigéinél kevésbé komplikált eljárást léptessen életbe. A hadifoglyok mezőgazdasági munkára való felhasználásának kérdését is fejtegeti és hangoztatja, hogy a gazdasági háborúban a kisgazdák érdekeit kell megvédeni.

Fernbach Károly bizik a földmivvelésügyi és a honvédelmi miniszterek kijelentéseiben, de emellett kívánság van a gazdasági társadalmi szervezett munkájára kívánatosnak tartja a 42—50 éves leszerződött aratómunkások felmentését.

Lőhérvy Andor az állami szociálmunka ellen beszélt és a Haditermény Részvénytársaság működését bírálta. Elnök ekkor felleszakította, mert az öt perccel letelt.

Lőhérvy Andor: Az elnök ur órája rosszul jár! Majd azzal fejezte be beszédét, hogy a nemzet jövőjére hivatkozva hívták össze a tanácskozást. Nagy áldozatokat követelnek a nemzettől, de a nemzetet nem támogatják. A gazdáktól mindent elrequirálnak, de amire a termelésnél szükség van az mind rettenetesen megdrágult. Tíz millió hold bevetése sok milliót követel. A szántás 3—4 K helyett ma 40 K. 30 millió koronáról van itt a kérdés. És a »Pressze« azt üzeni, a magyarok örüljenek, hogy a közös monarchiáért elvérezhetnek. A kiegyezést is a régi alapon követelik. Ez iránt kér intézkedést stb.

Kemény Árpád záró kifejté, hogy a termelés szervezésével és teljes kifejtésével megvívhatunk minden blokáddal. Sürgeti a parlagok megművelését. Az ehhez szükséges traktorokat azonnal le kellene foglalnia az államnak, hogy a bérszántások drágaságának véget vessenek. Le kellene foglalni a gyárakban és ügynökségeknél tartogatott szántógépeket is és kötelezni a vállalatokat, hogy szántógépet gyártsanak. (Eljenzés, taps.)

Gaal Gaszton nagy érdeklődés mellett elmondja, hogy a háború tizenkilencedik hónapjában örven-

detesen megváltozott a kormány magatartása a gazdák irányában, amit a legnagyobb örömmel regisztrál. A gazdasági értékesítés terén a legszelebb méretű állami szociálmunka lépett életbe. Ha az állam megszabja alattvalói kötelességét, úgy annak az államhatalomnak kötelessége előmozdítani a termelés lehetőségét. Ne csak hatalma legyen ahhoz a kormánynak, de ereje is. Felhossa a cseléd-kérdést, szükségesnek tartja a kormány sürgős intézkedését e téren is. Nagyobb mennyiségben kellene a hadifoglyokat a magyar mezőgazdaságnak is rendelkezésre bocsátani. Indítványozza, hogy gazdasági biztosokat nevezzenek ki, végrehajtsa hatalommal. Elesen támadja a dologkerülő gazdasági munkásokat.

Lázár László arra kérte a földmivvelésügyi minisztert, hogy a vetőmagvak ármagassága és idején való szállítása tekintetében erélyesen intézkedjék. Mert ha később kapjuk a vetőmagot, akkor már az nem vetőmag többé. Hasonlóképpen kéri a honvédelmi minisztert, hogy idejében engedje a katonákat szabadságra.

Török Kálmán prépost-kanonok a gazdasági munkaerőnek hadifoglyokkal való pótlásáról szól. Mivel mindeddig határozott kijelentést nem kapott az illetékes faktoroktól arra nézve, vajjon számíthatunk-e a munkaerőnek ily módon való pótlására, kéri ennek az illetékes nyilatkozatnak elhangzását.

Nagy István (Turkeve) szerint a kisgazdát nem kell külön buzdítani a munkára. Felpanaszolja, hogy a kukorica-requirálásánál nem voltak figyelemmel azokra a kisgazdákra, akik zabot egyáltalán nem termelnek.

Páthy László dr. a katonai felmentések decentralizációját sürgeti.

Thorn Gáspár a lóhiányról beszél. Fölsorolja a requirálás, rendelet hiányait, amelyek következtében a rendelet csak a kisebb embereket sújtja. Kívánja, hogy a hadifoglyokhoz a kisgazdák is hozzájuthassanak.

Török Bálint gazdasági egyesületi titkár (Torda) javasolja, hogy minden vármegye székhelyére legalább ezer hadifogoly helyeztessék ki.

Mentelendy Ferenc arra figyelmeztet, hogy a mai maximális árak nem szolgálnak buzdításul a termelésre, mert az anyagbeli kiadásokat és a bérköveteléseket ezek nem fedezik.

Csizmadia András a kisgazda sokszor elhomályosított érdekeit teszi szóvá. Ugyancsak a kisgazdák érdekeit hangsúlyozza fölszólalásaikban *Sárhózy Mihály*, *Kovács Gábor* és *Matta Árpád*.

Az előadó záróbeszéde.

Ezzel kimerülve a szónokok sora *Meskó Pál* előadó az elhangzott fölszólalásokból megállapítja, hogy mily nagy szükség volt erre a tanácskozásra. Az itt elhangzott fölszólalásokból be fogja látni a hadvezetőség, hogy a barázdát teljes összhangba kell hozni a lövésárokkal. Föltárattak a sebek, amelyeket gyógyítani kell. Hiszi, hogy az intelligencia megteszi nagy kötelességeit a vezetésben, amire szükség van. Az értekezlet vezetősége gondoskodni fog arról, hogy minden óhaj illetékes helyen tolmácsolassék.

A határozati javaslat elfogadása.

Apponyi Albert gróf elnök összefoglaló zárószavaiban megállapítja, hogy az eredmény teljesen megfelelő az értekezlet kitűzött céljainak, a gazdaközönség illetékes megnyilatkozásából immár a kormány tájékozva van a gazdaközönség kívánságairól. A gazdaközönség is tudja immár, hogy a hadügyi vezetőség mily súlyt fektet a front mögötti küzdelem sikerére. Nekünk nem szabad megfélemlenni a hadviselés érdekeiről, egyensúlyozott lelkiállattal kell hogy legyünk. A kívánságokat átveszi az értekezlet elnöksége, azokat tolmácsolja illetékes helyen, az értekezlet tagjai vegyék át és ápolják a gazdasági erők energiák fokozásának misszióját, a társadalom tegye meg a maga kötelességét. Bizik a magyar társadalom önkormányzati szervezkedésének sikerét igéző munkájában, valamint abban, hogy az egymáson való segítés testvéri érzetétől áthatott magyar gazdasági társadalom teljes egyetértéssel a hatóságokkal, nagy eredményeket fog elérni. Miután kijelenti, hogy az értekezlet a határozati javaslatot elfogadja, a följelölt kívánságokat elintézés alá terjeszti, berekeszti az értekezletet, amely az elnök lelkes élettelisével oszlott szét.

Ha valóra válnék mindaz, a mit a szónokok javaslatba hoztak, biztos volna a győzelem a mezőgazdasági terén, de hogy ezt kivívhatjuk, a társadalommal karöltve a kormány is tegyen meg minden lehetőséget *kellő időben*; ezt elvárjuk, ezt kérjük *sőt jogosan követeljük*.

Nehogy valamiképpen megirigyeljenek minket, itthonmaradottakat, legujjban lefoglalják a készbőröket is katonáék számára s mi

majd járhatunk fatalpu lábbelikben. De még ezért sem zúgolódunk, belenyugszunk a végzet kerülhetlen követelményeibe; hanem azért már felháborodik minden józan gondolkozású ember, hogy a csizma- és cipőkészítő ipar kiuzsorázza a lakosságot. Hisz a nyersbőr, melynek ára maximálva van, nem is oly drága. A bőrkészítő ipar szépecskén nyer munkájáért, de még sem emelte fel tulságosan a készbőr árát, hanem a mit a cipész- és csizmadia gyáripár művel, az már a legmagasabb képezetet is túlhaladja. Ezen szemérmelenségek ellen nincs orvossága a hatóságoknak? Meg kell jegyeznünk, hogy fájdalom, még most is nagyon sok lábbeli jön be Ausztriából és külföldről, melyért ömlik ki az aranykészletünk!

Élelmesekek éppen nem vagyunk, ebben (mint sok másban) példát vehetnénk a németektől, kik Törökország szénszükségletének kielégítésére vállalkoztak. Kinullázták a jól jövedelmező üzletből az angol. Nekünk is azon kellene lennünk, hogy terményeink s ipari termékeinknek piacot biztosítsunk a nagy kiterjedésű Törökbirodalomban s ne csak a szállítástól eredő csekély haszonnal elégedjünk meg; ne csak a morzsákat szedjük össze, hanem jusson a jó falatokból is. Cselekedjünk gyorsan, az idő pénz!

Kezdik megbecsülni a számákat, kezdik elismerni azon közmondás helyességét, hogy ahol ló nincs, ott a számar is jó. A katonaság által lefoglalt lovak hiányozván a kisebb terhek hordására, fuvarozásra, sőt könnyebb mezei munkára is, p. o. hengerezés, boronálás, viz-, szén-, fa-, kavics- stb. hordás, élelemszállítás stb.-re elég jól lehet használni a számákat is. Azért tartjuk jól ezt a kevésigényű állatot s több munkát követelhetünk tőle, mint eddig. De ne hagyjuk meddőn a számar-kanczákat sem, hanem fedeztessük be valamennyit, hogy minél több igavonónk legyen jövőben; mert hisz ha vége lesz is a háborúnak, azért a gazda munkájában nem lesz fogyatkozás.

Azt mondták eddig, hogy a sajtó nagy hatalom, nem tudom már hányadik, talán a kilencedik, de most le lett fokozva, mert tekintve attól, hogy az ügyészségnek nagyobb hatalom adatott és az állítólagos »nagy hatalom« kiesire zsugorodott össze, megszületett egy új valódi nagy hatalom, a H. T., mely nem csak teljhatalmulag működik korlátlanul az élők fölött, hanem legujjban már büntet is oly kerülhetlen szigorral, mint egy ókori kényur. A sajtó néha ostromozott ugyan, de csak a szó hatalmával, hanem a H. T. pénzbüntetést, bírságot is szab ki, csak azt ne kérdezd jámbor halandó, hogy milyen jogon?

A tavaszi vetés kivihetősége.

Közismert szomorú tény, hogy az őszi vetésekkel országszerte lekéstünk, az is ismeretes, hogy még a földbe jutott őszi vetés egy részének a hihetetlen vízáradások, felfakadt belvizek veszélyeztetik életképességüket, hogy tavaszra eke alá kerülnek. Az meg talán még inkább átjuthatott a köztudatba, hogy a rövid időszakra kiszabott tavaszi vetőmunkák a mai emberi és állati erővel nem lesznek oly mértékben elvégezhetőek, mint a hogy — ha valaha, ugy most — kívánatos lenne.

A hosszú őszi, az enyhe tél megengedte, hogy sok elmaradt szántás bepótolható legyen és dicsérettel lehet megemlékezni e helyen is arról, hogy tényleg járt még januárban is a kisgazda, az uradalom ekeje a szántóföldön. A magyar

A
„HANGYA“

A Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a „Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap-és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földmívelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbb tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

gazdaközönség felelősen, megértette a természet nyújtotta előnyt és szántott.

A föld várja a magot. Vetni kell minden áron, minden módon, hogy a keservesen megcsinált őszi-téli szántás ne történt legyen hiába.

Vetőmag csak kerül, a kormány gondja legyen, hogy legyen és van is rá gondja, hogy legyen, de hogy hogyan jusson ez a mag a földre, a gazda gondja kell hogy legyen.

Könnyű gond volt ez eddig, mert hisz ott van a vetőgép a kisgazda udvarán csak úgy, mint az uradalmi majorokban, — de hol van hozzá a mozgóerő?

Mindnyájan tudjuk, hogy egy közepes (17 soros) vetőgéphez kell legalább két jó igavonó állat és két munkás, egy a ki a gépet vezeti és az igásállatot is vezeti, egy a ki a gépre felügyel. Ma ez nincs, sem ember, sem igásállat, vetőgép az lenne elegendő.

Vissza kell hát térnünk a szóróvetésre.

A milyen egyszerű dolognak látszik is ez így első pillanatra, éppen olyan nehéz ennek kivitelesége, mert nincs hozzá való ember. A vetőgépek kifogyasztották a szóróvető embereket s a kik még maradtak, vagy tudnának kézzel vetni, azok ma kézigránátot, meg ólommagot vetnek kint a sánczárkokban. Öreg, rokkant, asszony, gyerek ma talán tudna magot szórni, de magot vetni? Ahhoz se ereje, sem tudása.

Hogy azokba az átázott, vagy talán az esetleg bekövetkezendő száritó tavaszi szelekkel hirtelen kiszikkasztott földekbe nagy területet lehessen géppel elvetni, az holt bizonyosan nem lehet. Az átázott földön nem mozoghat a vetőgép, a hirtelen kiszikkadton pedig nem jut földre a mag.

Itt csak egy mód segíthet s ez az, hogy egyáltalán, mihelyt az ember rámehet a földre — mikor az még az állatot, de különösen a gépet nem bírja — azonnal meg kell kezdeni a kézi szóróvetést.

Ezt a mellékelt ábrákon bemutatott kézi szóróvetőgéppel öreg, rokkant, asszony és serdülő gyermek is elvégezheti.

Nem új dolog ez a kis gép, már nagyapáink idejében ismeretes volt, de feledésbe vitte a sorbavetőgép és most — mint sok minden egyebet — életre keltette a világháború okozta kényszerűség.

Az egész kézi szóróvetőgép áll egy vetőládából, melybe, hogy több mag férjen, hozzája még egy zsákpótlék van erősítve, úgy hogy beleférhet 15—30 kg. vetőmag. A vetőládát egy hevederrel a vállára akasztja a vetőmunkás, tehát a terhet könnyebben hordja. A vetőláda elején van egy kiömlő nyílás, melyet egy kis tolózárral lehet nagyobbra, vagy kisebbre állítani úgy, hogy nemcsak a mennyiséget lehet szabályozni, de a különböző magvak szerint lóherétől tengeriig lehet használni a gépet. Ezen kiömlő nyílás alatt van egy bádógtányér, melyen kerékküllő szerűen vannak ugyanancsak bádógból szóróbordák elhelyezve. Már most könnyen érthető, ha erre a bádógtányérra ráeresztünk magot s ugyanakkor a tányért gyorsan forgatjuk, akkor a most már forgó tányérra hullott magot a rajta levő bordák a tányér forgásának gyorsaságához mérten szétszórják, még pedig 5—10 méter szélességben és jóval egyenletesebben, mint a legügyesebb — de most sehol sem kapható — vetőember.

A vető-szórótányért egy kis tengely mozgatja. Erre a tengelyre rá van huzva egy fa orsó, (akárki megfaraghatja magának ha esetleg eltörik). A fa-orsó körül háromszor, vagy négyszer köröskörül van csavarva egy vastagabb zsinag, vagy szíjszallag, melynek két vége bele van fogva egy vonóba. Ez a hajtó-mű, mely éppen úgy néz ki, mint a nagybögő vonója. A vetőmunkás ezt a vonót — akár a cigány a nagybögő vonóját — ide-oda huzva, forgásba hozza a vető, vagy ha úgy tetszik, szórótányért és megtörtént a szórás, még pedig a vonóhuzogatás erélyessége szerint 5—10 méter szélességben és a tányérra hullott mag a központtól repülő (centrifugális) erő következtében lehetőleg egyenletesen szétszórva kerül a földre. A vetőmunkás minden „egy“ előrehaladott lépésére elegendő egy erélyes (még a gyermek által is végezhető) vonóvonás.

Most már nem kell sok számítás ahhoz, hogy ha egy közepes vetőgép 2 lóval és 2 munkással az ő 2 méter munkaszélességével egy nap alatt bevethet 6—8 holdat; hogy ugyanakkor „egy“ síheder legényke, asszony, öreg magyar, vagy rokkant, ugyanugy sétálva, de 5—10 méter szélességen szórva-vetve, bevét legalább is annyit, mint

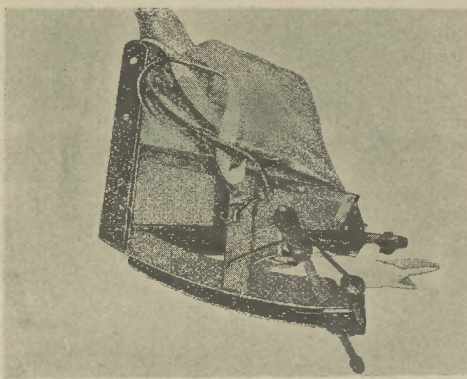
a vetőgép (majdnem kétszer annyit), tehát még a legkedvezőtlenebb esetben is „egy“ ember bevét annyit, mint két ember és két ló.

Nem szabad elfelejteni, hogy ez a kézi szóróvetőgép csak „kényszer“ dolog, ez csak hirtelen eszköz, olyan mint az első segély. Ez után a vetési mód után nem szabad 8—10—12—16 mázsás terméseket reményleni, nem szabad azt hinni, hogy elegendő lesz annyi vetőmag, mint a mennyit eddig a sorvetőgép használt fel. Több vetőmag kell úgy 20—30%-kal és ne várjanak többet 5—8 mázsás termésnél, de gondolják meg, vajjon a mai keserves, nehéz időkben mi ér többet: 5 mázsás termés, vagy semmi?

Az elszórt magot egy könnyű boronával betakarni, könnyű fahengerrel benyomatni (huzhatja még a tehén is), meg lehet csinálni a tavaszi vetést.

Ne sokat gondolkozzanak, hanem barátkozzának meg ezzel az eszmével, mert más módon a tavaszi vetés csak jámbor óhajítás marad. Mentsek meg a veszett fejszének a nyelét. Kenyér kell most, nem okoskodás.

Nem kell attól tartani, hogy ez a szóróvetett

3-ik ábra. Kézi szóróvetőgép.

4-ik ábra. A kézi szóróvetőgép működésben.

és csak nagyjából alátakar mag nem kel ki. Tessék csak elképzelni az évenként sok száz-ezer holdra terjedő kizöldelt tarlót, melynek zöldjét az aratáskor kipergett és kemény tarló tetejére hullott kikkelt mag gyepe adja.

Hogy pedig a vetés meg ne keshessen, tessék elkezdni már akkor, mikor még hó áll a földön, de a hant már látszik. A tavaszi buza ezt baj nélkül kiállja, még az árpa sem szenved sokat, hogy ha az ilyen földre vetett magot, a mint az olvadó idő a szántó réteg tetejét megolvastotta — behoronálják. A nedvesebb földre zabot vessenek.

Itj. Sporzon Pál

gazd. akad. tanár,

a gépkísérleti állomás vezetője.

Öntözéseink sikertelensége.

A Mezőgazdasági Szemle ez évi januári száma hosszabb fejtegetést közöl Bogdánfy Ödön tollából öntözéseink sikertelenségéről. Kimutatja a szakkörökben kiválóan ismert író, hogy bár a térszin esése, az éghajlati és talajviszonyok, a folyók vizének mennyisége és mi-

nősége, a munkálatok műszaki kivitele mind kedvezőek nálunk az öntözésre, mégis 18.000 kat. holdon berendezett öntözésünkből 12.000 kat. holdon az üzemlet megszüntetik, a mi nagy gazdasági visszaesést jelent.

Mi az oka ennek a sikertelenségnek?

Az egyik oka, hogy főként a szikes területek öntözését erőltették, pedig a szik a legkevésbé alkalmas reá. Vannak szikek, melyeken egyáltalán nem lehet öntözéssel gazdálkodni s ott, a hol lehet, az eljárás az ily rossz talajon nagyon drága, tehát nem fizeti ki magát.

A másik ok, hogy főként a nagybirtokon nagy rétöntözéseket létesítettek akkor, midőn a széna ára métermázsánként 3—4 korona között ingadozott és nem lett figyelembevéve az, hogy a termelés ezen kiváló módja sok költséggel és fáradsággal jár, mit a nagybirtok nem tud reá fordítani. A nagybirtokon legtöbbször hiányzik a kellő munkaerő és az öntözés jókarban tartására, felügyeletére s főként a terület kertészkedő kihatására. Aztán az öntözés nemcsak nagy befektetést, hanem nagy forgótőkét is kíván, mert a területet trágyázni kell. Trágya nélkül sikeresen öntözni nem lehet. Egy 200 holdas öntözés jókarban tartására 20—40.000 korona évi kiadás szükséges.

Hogy az öntözés nálunk is mily nagy jövedelmet hajt, azt a bolgárok megmutatták hazánkban sok helyen, de hát a bolgárok nem füvet, hanem sokkal jobban fizető veteményt termelnek az öntözés mellett. A bolgáröntözésből kellett volna tehát kifejleszteni nálunk is a nagyobb szabású öntözéseket, a rétöntözés csak később következhetett volna, ha már a kertészkedő öntözésbe beletanultunk volna.

De a veteménytermesztés megkívánja, hogy a gazda a birtokán lakjék, hogy mindig kéznél legyen az öntözés végrehajtása, jókarban tartása, a trágyázás s a növények megművelése céljából. Az öntözés tehát jóformán csak apró birtokokon tanyai gazdálkodással adja meg a kívánt jövedelmet.

Eppen ezért célszerű az öntözést a telepítéssel összekapcsolni. Az állam volna hivatott arra, hogy ebben a dologban a nagy próbát megtegye. E próbát nemcsak az elérhető nagyobb termés okolja meg, hanem az a körülmény is, hogy az öntözéssel kapcsolatos telepítéskor jóval kisebb területet lehet adni a telepéseknek, mint egyébként. Jelenben egy-egy telep nagysága átlag 6 kat. hold. Öntözéssel kapcsolatban egy telepes családra 2 holdnál több nem juthat, mert ennél nagyobb területet egy család intenzíven megművelni nem tud. És ez fölülte fontos körülmény, midőn telepítés céljára oly nehéz földet szerezni. Öntözéssel kapcsolatos telepítéshez $\frac{1}{3}$ akkora terület szükséges, mint öntözés nélkül.

Gátolja még az öntözés terjedését és sikerét az 1900. évi XXX. t.-cikk is, mely az öntözésről szól. E törvénynek szerint, ha valamely öntözhető területnek legalább egyharmadára terjedő érdekeltség az öntözés céljából társulattá alakul, akkor az állam oly módon segíti a társulatot, hogy magára vállalja a főöntöző műveknek a társulatba be nem álló öntözhető területekre eső költségét, de ez a hozzájárulás az összes költség felénél nagyobb nem lehet. Ha tehát pl. 24.000 kat. holdnyi érdekeltségből 8000 kat. hold birtokosai társulattá alakulnak, akkor a főöntöző műveknek 12.000 holdra eső költségét ez a 8000 hold viseli, míg az államra a 12.000 kat. hold költsége jut. Az öntöző birtokos ez esetben többet fizet mint a mennyi a költségekből területarány szerint reá esnek. Ha a 24.000 holdból pl. 16.000 alkul társulattá, az állam 8000 holdra eső költséget visel, de a birtokosok terhén nem könnyít, mert mindenik a terület arányában fizet. Ha pedig mind a 24.000 hold belép a társulatba, az állam semmivel sem járul a költségekhez. Tehát nálunk az állam akkor segíti az öntözést, ha nem akarnak öntözni, míg ha öntözni akarnak, a hajlandóság arányában megvonja a segítséget úgy, hogy ha a hajlandóság általános, a segítséget semmi.

Ezzel szemben a külföldi nagy öntözések kivétel nélkül mind, vagy teljesen államköltségen, vagy óriási, állami segítséggel készültek, mert a munkálatok közérdekűek, melyekből nemcsak a földművelés, hanem az ipar és kereskedelem is hasznot huz.

Ezen törvénynek meglevő rendelkezésén tehát okvetlenül változtatni kell.

Összegezve az elmondottakat, Bogdánfy szerint a következően lehetne a helyzeten javítani:

47, a zabnál 81, a burgonyánál 47% volt a növekedés. A mezőgazdasági főiskolák tanulójának száma harmincz év alatt 464-ről 2387-ig, az alsóbb és középszakiskolák száma pedig 87-ről 246-ig növekedett. Érdekes az a statisztika is, hogy az 1873-ik évben Németország lóállománya összesen 3.3 millió volt, 1912-ben pedig 4.5 millió. Ugyanezen idő alatt a marhaállomány öt millióval növekedett. A mezőgazdasági gépek száma, különösen a mi a szántó-vető gépeket illeti, szintén néhány száz százalékkal nagyobboldott.

Ausztria mult évi termése. A tavalyi termőév végleges adatait csak most tette közzé hivatalosan az osztrák földmivelségi minisztérium. Az adatok a következők, bennünket is érdeklő állapotokat tüntetnek föl: A bevetett szántóföld területe 1914. évben 5,499.128 hektár (1913-ik évben 6,525,436 hektár). A 6 és fél millió hektárnyi szántóföld a legutóbbi 10 évben körülbelül átlagos területként szerepelt. A főbb szemes termékek hozama 1914. évben a következő volt (zárjelben az 1913. évi eredmények): buza 10,348.572 (9,702.028) q., rozs, 18,938.084 (16,990.700) q., árpa 12,727.946 (11,934.823) q., tengeri 2,736.083 (2,521.038) q. Ezekből az adatokból bennünket főleg ezeknek a termékeknek a hektárankénti átlagtermése érdekel. Ez a következő volt: a buzánál 15.4 métermáza, a rozsnál 14.9 métermáza, az árpánál 18.2 métermáza, a tengerinél 14.4 métermáza. Látható tehát, hogy kivált a buzánál és az árpánál sokkal kedvezőbb volt Ausztriában a termés, mint nálunk.

Gazdasági magvak zsirtartalma. A takarmányok nevezetesebb alkotórésze a zsír. Ebből legtöbb van az olajos magvakban, aminő például a repce, napraforgó. lenmag, gomborka stb. A repce 45 százalék, lenmag 33½ százalék, az olajpogácsák 9—10 százalék, a zab, köles pedig átlag 4—5 százalék zsirt tartalmaz. Csekély zsirtartalom van a zöldségtakarmányokban és a szalmában. A burgonya és a répa viszont ugyyszólván semmi zsirt sem tartalmaz. A zsirtartalom fontossága pedig abban rejlik, hogy az takarmány alakjában az állat testében zsír képeben rakódhatik le, de termelhet erőt is. *K. Zd.*

Különös erdőkár. Furcsának tűnő jelenség, hogy a mai világfelfordulás még az erdőkárak fajait is megszorította.

Köztudomásu, hogy a rágcsálók csemetek és vékonyabb fászkák kergét lerágják; arról azonban, hogy lovak nagyobb átmérőjű (20—30 cm.) nyárfák kergét az általuk elérhető magasságig teljesen lerágják, sőt még a szijácsba is belekóstoljanak, alig hallott valaki.

A Kévevára község déli részéhez csatlakozó nyárfaliget egy részének illetően való pusztulása a semendriai átkelés emlékéhez fűződik. Az átkelésre várakozó lovak éhsége okozta ezen különös erdőkárt, mely riktó színeivel hangosan hirdeti a háboru és kultura ellenséges viszonyát.

Kőfalusi Győző.

A mezőség vizellátása. A Magyar Mér-

nök- és Építész-Egylet kolozsvári osztálya legutóbb tartott ülésén Habekoszt Alajos mérnök a Mezőségnek ivó- és itatóvízzel leendő ellátásáról figyelemreméltó tanulmányt ismertetett. Mint a mezőségi viszonyoknak régi ismerője, ennek a vidéknek mezőgazdasági hátramaradottságát a talajviszonyokon kívül a kedvezőtlen elosztású csapadéknak tulajdonítja, a mennyiben a Mezőségen ivásra és itásra alkalmas vizet találni alig lehet. Ennek a vizinségnek következménye a rossz közegészség és a hanyatló állattenyésztés. Az elmaradott állattenyésztést sanyli a mezőgazdaság is és azt a többtermelésre alkalmatlanná teszi.

Ezen a bajon előadó szerint csak úgy lehet segíteni, ha a Mezőségen egy olyan nagyszabású vízvezetési berendezést készítünk, a mely nemcsak a községeket, hanem az azokhoz tartozó tanyákat, majorokat és legelőket is kellő mennyiségű vízzel láthatja el. Ez a vízvezeték a vizet a mezőséget keletről határoló havasokból nyerné, a honnan a víz saját súlyánál fogva jutna el a fogyasztási helyre. Hozzávetőleges költségszámítással kimutatja előadó, hogy a berendezés költségei oly keretekben mozognak, hogy ezzel az eszmével foglalkozni nemcsak érdemes, hanem a Mezőség lakosságának eminens érdeke. Az előadás után érdekes vita volt, melynek során Dózsa Endre alispán a vármegye közönségének szempontjából világította meg a kérdést. Brutsy László gazdasági akadémiai igazgató és Gámán József dr. iparkamarai titkár felszólalásai alapján a nagyszámmal megjelentek az eszme megvalósítása mellett foglaltak állást és a további propaganda céljából az egylet és az érdekeltek bevonásával egy bizottság alakítását határozták el. Végül Cholnoky Jenő dr. elnök vetített képek kíséretében világította meg előadó helyes felfogását és ennek a vízvezetési berendezésnek szükségességét.

A mezőgazdasági termelés lehetővé tétele. Az ugynevezett földmivelségi értekezlet tudvalévően a tavaszi munka elvégzésének gyakorlati föltételével nem foglalkozott. Most a Gazdaszövetség szól hozzá a kérdésnek ehhez a mellőzött részéhez és a többi közt a következőben foglalja össze a mezőgazdasági termelés jogos igényét: Ha, ugymond, az államnak van ereje a gazdáktól elvenni a termést, legyen ereje nekik megadni a termelés eszközeit is, hogy újra termelhessenek! Ha lehet requirálni a buzát, lovat és kocsit, miért ne lehetne requirálni a gépeket, vasuti kocsikat, kéveköti zsinetet, réz-

gáliczot és erőtakarmányt? Ha maximálni lehet a repce árát, bizonyára lehet a repce hulladékából készült olajpogácsát is! Ha továbbá a buza, a zab, a liszt csakugyan municzió, melyre a hadseregnek épp oly szüksége van, mint a gránátra és a fegyverre, miért ne lehetne a buzát termelő gazdaságba is épp úgy kirendelni a közérőt, mint a municziós gyárba?

Czukorközéppont alakítása. A hivatalos lap mai száma rendeletet közöl, a mely szerint a kormány a Hitelbank palotájában (V., József-tér 2—3.) megalakította a magyar szent korona országainak czukorközéppontját.

A rendelet szerint minden czukorkészletet, mely czukorgyárak, feldolgozó telepek, szövetkezetek, vagy kereskedők tulajdonában van, sőt a magánosok czukorkészlete is, ha az egy métermázsát meghaladja, a középpontnál be kell jelenteni. Viszont a középpont fog gondoskodni a jövőben a lakosság és a hadsereg czukorigényének ellátásáról. Hogy ez mily áron fog megtörténni s mikortól kezdve s milyen mértékben veszi majd tudomásul a répának és a nyersczukornak a jövő kampányra érvényes áremelkedését, arról még nem szól a mai rendelet. Szól ellenben a ma lefoglalt és átvett készletekért fizetendő térítés nagyságáról. Ezt a térítést a czukorgyárak részére két korona nagykereskedői haszon levonásával, kiskereskedők részére pedig nyolcz korona levonásával fogják megállapítani. A lefoglalás alóli mentességet élvezhet majd az a czukor, melyre nézve kimutatható, hogy az a katonai szükséglet ellátására van szánva. Megjegyzendő még, hogy a czukornak a svájci, a törökországi és más piacokon való értékesítése a Czukorközéppont monopolisztikus működésének körébe esik. A középpont a czukorgyárak képviselőiből áll. Azonkívül a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszter is delegálhat egy-egy képviselőt.

A mezőgazdasági eszközök maximális ára. Szombathelyről írják, hogy az ottani vaskereskedők most kapták meg a gyárak újabb árjegyzékét, mely szerint ezek az árat a háboruban negyedszer fölemelték. Az aczévilla árát 14 százalékkal emelték, minek folytán ennek ára már 70 perccenttel lett drágább. A vaskereskedők között mozgalom indult meg, hogy a kormány a fontosabb vasárakra maximális árat léptessen életbe, mert különben a mai helyzet a kereskedelem megélhetését veszedelemhez teszi. Talán majd most, ha nem a gazdák, de a kereskedők is kéri a maximálást, végre lesz belőle valami!

Az 1916. évi czukorrépatermelés szabályozása. A kormány a hivatalos lapban rendeletet tett közzé, mely szerint 1916-ban az alábbi kivételtől eltekintve, csak czukorgyártási célokra szabad a saját gazdaságban való felhasználásra szánt mennyiségen felül czukorrépat termelni. Ha a termelő még sem használhatná fel a termelt répat saját céljaira, akkor ennek átvételéről tartozik egy czukorgyárral megállapodni, ha pedig ez nem sikerülne, köte-

A világháboru nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Irta: Löherer Andor.

Amikor pedig egy háboru zavarja meg a kapitalisztikus termelés egész légkörét, felforgatva, megsemmisítve minden tevékenységét, minden termelését, minden jövedelmét és minden hasznait, akkor a felfordulás óriási zavarokat és károkat okoz. És mindeme pusztulás, mindeme megsemmisülés nem riasztja el, nem téríti észre eme nagy kapitalista hatalmakat, hogy éppen ők, óriási befolyásaikkal az egyes államok kormányaira, a miképpen ama néhány angol Citybeli vagy a francia kapitalisták befolyásából láthattuk, a háboruk kitörésében, mint a döntő tényezők közre ne működjenek.

Itt egy rettentő ellentét mutatkozik, ez is azonban csak látszólagos, mert a ki a czeruzát a kezébe veszi, egyszerre rá jön arra, hogy ama ipari és gyári termelés, a mely csupán egy évtized óta is fennáll és dolgozik, a gyáriparba befektetett milliókat, vagy akár a milliárdokat, a rendes üzemi szokás és szabály szerint legkésőbb tíz év alatt, a termelt áruk értékesítési árakban, minden nyereségeiken felül már visszazserezték, letörlesztették, tehát az újabb idejű termelésben ezek a nagy befektetések nagy nem terhelik az árukat, a mi egy új versenyző gyárral szemben nagy fölényét stabilizálja. *Csak hogy a kapitalizmus harpagoni erkölceinek alvilági furiai lépnek minden új versenyzővel szemben a porondra, a mikor a háttérben settenkedő hatalmi vágy pattan ki a rejtekéből és rögtön az ő hatalmas bárdjával esik neki a betolakodótnak.*

A háborut tehát ők maguk csinálják, ők maguk kezdeményezik és mert a nagy tőke koncentrációja folytán a nagytőkék felett is ők rendelkeznek, a háborut magát is ők finanszírozzák. Így lehet annak értelmét valójában felfogni, a mikor az angol azt hangoztatta, hogy az fogja a mai világháborut is megnyerni, a kié lesz az utolsó millió.

Hogy ez is csak egy hatalmi gög éretlen önmegnyilatkozása, mutat-

ják a mostani eredmények, a mikor mégsem ama koncentrált kapitalista hatalom mutathat a hadigyőzelmekre, sőt attól távolabb állanak, mint valaha, mert az emberanyagot, a nemzeteket éltető energiáját, utóvégre még sem lehet úgy a mérlegre rakva megvásárolni, mint az élettelen tömegű ipari árukat. A bizalom is változóan emelkedik és elsüllyed.

A nemzeteknek tehát mégis van egy, habár talán ezen egyetlen örök élű fegyverük, a megnyilatkozott *nemzeti erkölcsi erő*, a melylyel a világnak minden koncentrált kapitalisztikus támadásával szembe szállva, azokat tulajdonképpen korlátjaik mögé visszazsoríthatják.

A nagy üzemek és kartelljeik, a háboruban a hadseregszállítások s a hadikölcsönök révén ugyan még hatalmasabbak lesznek, még uralkodóbbak lesznek, az kétségtelenül igaz, ámde siker itten is régi erkölceik, a szabadkereskedelem elvei állják utját teljes mindenhatóságuknak, mert nem elégedve meg a hadikölcsön és a hadseregszállítás óriási hasznáival, támaszkodva az ő rengeteg nagy tömegeiben való mondhatni egyeduralmi bevásárlásaira és ama millió métermázsákra menő nagy készletekre, a *harmadik vonalon*: az ő kezükben lévő élelmiszerek árait is példátlanul magasra szöktették fel, a mi a tőke imperializmusával együtt haladó nagykereskedőket erősíti és újabb gazdagsággal gyarapítja. Mi természetesebb, mint az, hogy itten is, mint a börzéken általában, a kis, a gyöngye, de a méhek szorgalmával futoskáló, talpukat leoptató egzisztenciák elpusztulnak és éppen ilyen módon igazódnak le a kisebb ellentállásu termelő államok, a nagyobb, a hatalmasabb, világkereskedelmi államok által. Itt is, a nagy hal falja fel a kisebbeket. Ezek ugyancsak hasonló módon újabb kizsákmányolásnak lesznek kitéve, a mikor tehát a kifejelett, újra megerősödött kapitalizmus, az egy fokkal magasabban bevezetett kíméletlen kihasználását eme új termelőkööröknek még határozottabb czéllal kezdi meg. A nemzetgazdasági tan, mégis azt tanítja, hogy: *a pénz csupán csereeszköz.* Itt látjuk, hogy a pénz tőkévé tömörülve, szerény kereteiből a világ legnagyobb hatalmává lett. Eme hatalom ellen alig van egy-egy védő törvény...

les ezt a kereskedelmi miniszternek bejelenteni. A cukorrépatermelés iránt szerződéssel vállalt kötelezettség tárgyában kiadott 1066—1915. sz. rendeleten alapuló kérelmet folyó hó 29-ig kell a cukorrépatermelés helye szerint illetékes főispánnál előterjeszteni. A termelés korlátozása meg nem felelő ár esetén nem rendelhető el. A ki 1915. évben nem állott szerződéses viszonyban cukorgyári vállalattal répatermelés iránt, az a folyó évben szeszifőző üzeme részére szabadon termelhet cukorrépat. Ha azonban termelt s erre nézve folyó évben is kötelezettsége van s a cukorgyári vállalat részére a kötelezettségnél kisebb területen termel, saját szeszifőző üzeme részére sem termelhet nagyobb területen cukorrépat, mint cukorgyári vállalat részére. Viszont, ha kötelezettségének teljes mértékben eleget tesz, a saját szeszifőző üzeme részére való termelésnél nem áll fenn korlátozás.

Fennálló szerződéseknel, a mennyiben a szerződésben a nyerscukor ára alapján felülfizetés van kikötve, az 1916—17. évi termelési időszak egész tartamára aussigi nyerscukorár gyanánt 40 K, (prágai nyerscukorár 39 K 40 fill.) alapulvételével, a szerződésben megállapított korlátok között kiszámítandó felülfizetésen felül q-ként 1 K 50 fill. ártöbbletet kötelesek a termelőnek fizetni.

A mennyiben valamely cukorgyári vállalat az 1916. évre répa termelése iránt oly termelővel szerződik, a kivel megelőzőleg oly szerződése volt, a mely az 1915. évben lejárt, ugy köteles neki az 1916. évben az 1915. évre megállapítva volt repaátvételi árt fizetni, illetve részére az 1915. évre megállapítva volt mellék-szolgáltatásokat teljesíteni, a melyekhez még az első bekezdés szerinti felülfizetés és ártöbblet járul.

A mennyiben valamely cukorgyári vállalat az 1916. évre répa termelése iránt oly termelővel szerződik, a kivel az 1915. évben szerződése nem volt, a repáért legalább oly árt köteles fizetni, mint a mely az első bekezdés értelmében annak a termelőnek fizet, a kivel az 1915. évben is volt szerződése és a kire nézve a termelési viszonyok azonosak.

Munkaerőt a mezőgazdaságnak! Pest-vármegye nevében Tisza István grófhoz fölterjesztést intéz a megye főispánja, a melyben Agoraszó Tivadar főjegyző a munkaerő híján szűkülő mezőgazdasági tennivalókra mutat rá. A jelentés ma került a megyei közigazgatási bizottság elé és ott élénk visszhangot keltett. Ugyiszintén helyesléssel találkozott Keglevich Gábor gróf felszólalása is a hadisegtség igazságos és méltányos kezelése érdekében.

A jelentés úgy véli, hogy csak tíz százalékkal kevesebb ugyan a tavalyival szemben az őszi vetés területe, elmaradt azonban a tavaszi alá kerülő földek megfelelő előkészítése. A munka elvégzésére hadifoglyoknak fokozottabb mértékben való kiadása volna szükséges. Az iga- és munkaerőhiány akként volna pótlendő, hogy a kormány a nagyobb gazdaságok részére gőzeket bocsátana rendelkezésre. A rézgálicz hiánya erősen mutatkozik. A Korpaközéppontra vonatkozóan azt mondja a jelentés, hogy ez egyáltalán nem áll a hivatás magaslatán! A többi közt a kisbirtokosoknak kisebb mennyiséget nem ad, azzal a megokolással, hogy „csekélységekkel nem ér rá foglalkozni“. Egyes közvetítő kiske-

reskedőknél ellenben — a tilalom ellenére! — lehet korpát kapni, a maximálisnál 1 korona 50 fillérrel magasabb áron. Általában abban a nézetben van a közigazgatási bizottság, hogy a különböző „középpontok“ alakításánál az üzleti magánérdeket ki kellene zárni.

A jelentéshez szólva, Keglevich Gábor gróf azt a kívánságot hangoztatta, hogy a gazdaságok ebben a végtelenül nagy munkahiányban megfelelő módon látassanak el hadifogoly-munkaerővel. Kifogásolja, hogy a vármegyei közutak főtartására való munkához hadifoglyokat kérnek, mert attól tart, hogy ezzel is kevesebb jut a mezőgazdaságokhoz. Egyébként, ugymond, ha már elegendő orosz fogolyról nem lehet is szó, miért ne lehetne mezei munkára alkalmazni a cseh katonákat is, a kik ma ugyis teljes tétlenségben vannak (Helyeslés.) A mi a hadisegtség módját illeti, bár úgy hiszi, hogy a segítségben érdemtelenek is részesülnek, másrészt szerföltött sajnálatos, hogy a valóban rászorulókat segítségben igen gyakran méltánytalan késedelem tapasztalható. Erre vonatkozóan ő hozzá is igen sok levél érkezik a frontról, telve panasszal az iránt, hogy a hozzátartozók inséget szenvednek. Kéri sürgős intézkedés megtételét az idevonatkozó panaszok orvoslására, nehogy bárkinek is oka legyen arra a vádra, hogy nem részesül a többiekkel egyenlő elbánásban. A pénzügyigazgató, valamint Ráday Gedeon gróf főispán kijelentette, hogy ezentul minden egyes esetben meglesz a kellő felügyelet a hadisegtség elintézésében.

A gabonamonopólium. A mezőgazdasági termelés nagy részének, a kenyérmagvaknak monopolisztikus értékesítése kezdő foglalkoztatni a gazdasági közvéleményt. A monopólium, tudjuk, nálunk már meg is van és most még majd keresztül az első próbák és tapasztalatok kritikáján. Főképpen az 1916. évi termés értékesítése (kivált, ha aratáskor már tul lennénk a háborun), fogja próbáját adni a Haditermény működésének. Hogy ennek az intézménynek a főtartása és államosítása sorra kerül-e, azt ma még sejtetni sem lehet. Hogy azonban a h. borus termelésnek a normálisba való átvitelénél szerepet szántak neki, az kétségtelennek látszik. Az e téren szerzendő tapasztalatoknak egy igen fontos kérdést kell tisztáznunk: azt, hogy a monopolisztikus forgalombahozatal segíti-e érvényesülni a többtermelés elvét. Másik kérdés, a mi különben ezzel szorosan összefügg, az, hogy a vámvédelem érvényesülését a monopólium mily irányban és mily mértékben tartja majd szükségesnek épségben tartani és a megfelelő álláspontot a legközelebbi vámtárgyalásokon érvényesíteni? Érdekes ugyanis, hogy míg ma az agrár vámvédelem iniciatívája az érdekelt termelők sorából indul ki, a monopolisztikus rendszer és fix átvételi ár biztosítása esetén ezt a földadatot is ugyszólván „államosítan“ kell majd. Nagy kérdés azonban, hogy az agrár iniciatíva hogyan érvényesülhet majd tartósan a kormány részéről, a midőn a kormánynak a többi termelő ág és a fogyasztás érdekét is képviselnie kell. A monopólium ma mindenesetre a vámvédelem megzabot sinein halad, később azonban meglepetés nincs kizárva, mert hiszen a mezőgazdasági termelés inferioritásba kerülhet oly termelő ágakkal szemben, a melyek továbbra is élvezhetik a szabad mozgás előnyét.

A német gazdasági írók már sokat foglalkoznak az eszmével s minden ilyen cikknek visszhangja kel Ausztriában. Egyik lipcsei könyvkiadó vállalat háborús gazdasági könyvsorozatában Hainisch Mihály tanulmányt irt a gabonamonopólium kérdéséről, melynek keretében a Svájcban működő monopolisztikus üzem tanulságát is levonja, de fejtegetéseiben egyébként is gyakorlati téren mozog. Hainisch a gabonamonopólium megvalósítását a fogyasztó és termelő nézőpontjából egyformán kedvezőnek mondja, mert ez által a gazdának a polgári ár elérése biztosítva marad és fölmenti őt

az eladással járó gondoktól. Szerinte a monopolisztikus gazdálkodás olyan állapotot teremtené a termelőre nézve, mint a milyent például a dohány-beváltásnál látunk, a hol az állam hitelezőlegéssel segíti a termelést és ezzel megszabadítja a termelőt a pénzpiaci meglepetéseitől. Az állam a hektolitersúly változását sem fogja a termelővel szemben olyan röviden értékesíteni, mint az a szabadforgalomban történt. Majd összekötésbe hozza a német író a monopólium gondolatát az agrár-vámok létjogosultságával, melyek bizonyos tekintetben a tengerentuli verseny hatását ellensúlyozhatják. Egyben azonban szembeszáll azzal a föltevessel, hogy a gabonavám a gazdáknak aránylag csekélyebb rétegekre nézve életföltétel. Annyi koncessziót tesz csak, hogy az agrár-vám telekjáradék- és a telekérték növekedését elősegíti, minélfogva öröklés esetén közvetve a nem gazda örökösök javát szolgálja. Hainisch mindenekelőtt a buza-monopólium létesítését ajánlja, a következő átmenet azután a takarmányrépa lenne, míg a sörárpát a minőségében jelentkező nagy különbségek folytán kizárnák az állam értékesítő szerv üzletköréből.

A világ buzatermése. A világ buzatermésének eredményéről közzétett eddigi statisztikai kimutatások nem fogadhatók el ugyan autentikusoknak, azért mégis megfelelő érdeklődésre és figyelemre tarthatnak számot, hiszen a világ terméséről, a fogyasztás ellátásáról és a nemzetközi forgalomba kerülő gabonakészletek mennyiségéről adnak tájékoztatást. Legutóbb a Berliner Tageblatt tett közzé egy ilyen kimutatásban, mely a világ buzatermését 1915-ben 569,732.000 quarterre becsülte az előző évi 460,727.000 quarterrel szemben. A világtermés ezek szerint az elmúlt esztendőben 109,005.000 quartellel volt nagyobb és ezzel a többlettel egy elegendő példa nélkül álló nivót ért el. A kimutatásban Magyarország 18,951.000 quarterrel (13,174.000), Horvátország 1,500.000 (966.000), Ausztria 7,500.000 (7,617.000), Bosznia és Herzegovina 500.000 (300.000), Németország 20,000.000 (18,271.000), Franciaország 32,000.000 (35,391.000), Olaszország 21,350.000 (21,215.000), Románia 11,240.000 (5,826.000), Bulgária 5,785.000 (3,750.000), Szerbia 1,500.000 (1,200.000) quarterrel szerepel. Érdekes a kimutatáshoz fűzött az a megjegyzés is, hogy noha Kanada, Ausztrália és az Egyesült Államok mult évi temése lényeges többletet eredményezett, a buzaárak Angliában 1878 óta nem voltak oly magasak, mint ebben az esztendőben.

A mezőgazdasági munka megszervezése. A hivatalos lap minapi száma közli a kormány legújabb rendeletét, a melynek az a célja, hogy kellőképpen gondoskodjunk a tavaszi mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztosításáról. A rendelet utasítja az összes törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy gazdasági munkabizottságokat létesítsenek, a kik aztán gondoskodni fognak a rendelkezésre álló munkaerők megfelelő ellátásáról. A hadifoglyokat ezentul ezektől a bizottságoktól kell kérni. A katonai munkásoktagok és a katonai lovak kiosztása körül is közreműködők már ez az új bizottság.

A gazdasági munkabizottság megállapítja, hogy a földmívelésügyi miniszternek rendelkezésére bocsátott és az általa az egyes törvényhatóságok részére meghatározott hadifoglykontingensből a törvényhatóságok területén kinek és hány hadifogly adassék ki; intézkedik, hogy szükség esetén a hadifoglyok a törvényhatóság területén más munkahelyre vitessenek; ez ellenőrzi a foglyok elszállását és élelmezését. A bizottság elnöke a törvényhatóság első

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódtott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és

a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást ugy ezen magajáró, mint a legjobb kivitelű kettősrendszerű világhírű gőzcsepítőkről, gőzterautókról, gőzuthengerekről, stb. szivesen nyujt a magyarországi vezérképviselőt

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

tisztviselője. Tagjait a főispán hozzájárulásával a törvényhatóság első tisztviselője nevezi ki. A katonai igazgatás, a katonai fegyelmi ügyek ellátására egy katonatisztet vezényel ki, szakvélemények megadására pedig a gazdasági felügyelő, illetve erdőfelügyelő és iparfelügyelő mindenkor felszólítandó. Hadifoglyokat a gazdasági munkák elvégzésére ezentul ettől a bizottságtól kell kérni. A bizottság fog gondoskodni, hogy a foglyokat a katonai parancsnokság kiutalja és a bizottság fogja őket a különböző helyekre beszállítani. A foglyokkal foglalkoztatásuk egész ideje alatt a bizottság rendelkezik. Nem lehet elvenni foglyokat olyan munkáltatóktól, a kik a foglyokat egész télen át tartották. Kivétel csak akkor történhetik, ha valahol sürgős mezői munka teljesítendő. Az igénybevetett hadifoglyokat tizennégy napra fel lehet mondani. El kell venni a foglyokat az olyan munkáltatótól, aki nem tartja meg az elszállítás, élelmezés és bánásmód tekintetében kiadott szabályzatot. A foglyok orvosi ellenőrzés alatt tartandók. Az orvosi felügyeletet közszéki orvosok (körorvosok) is elláthatják. Munkájukért díjazandók. A díjat a munkáltató fizeti.

Külkereskedelmi forgalmunk az 1915. év október havában. (A m. kir. központi statisztikai hivatal közlése.) Külkereskedelmi forgalmunk 1915. év október havában úgy a behozatalnál, mint a kivitelnél az előző hónaphoz képest mennyiség szerint emelkedést mutat. Az adatok az 1915. év október havára 4.7 millió métermázsá behozatalt tüntet fel, a szeptemberi 3.5 millió métermázsával szemben, kivitelként pedig 2.9 millió métermázsát az előző hónap 2.7 millió métermázsájával szemben. Az ideiglenes értékek szerint október hónapra 153.2 millió korona értékű behozatal és 137.6 millió korona értékű kivitel van kimutatva.

Az 1915. január-október hónapok ideiglenes főeredményeit az előző év megfelelő időszakával összehasonlítva, a következő képet nyerjük:

	Behozatal	Kivitel	Behozatali többlet
	értéke millió	értéke millió	koronákban
1914. január-október	1461.1	1328.3	132.8
1915. január-október	1320.4	1214.1	106.3

Ausztriával való forgalmunkat külön vizsgálva, azt látjuk azonban, hogy az előző év január-október hónapjaival szemben úgy a behozatal, mint a kivitel értéke emelkedett. Behozatalként ugyanis ki van mutatva Ausztriából az 1915. év első tíz hónapjában 1031.7 millió korona, kivitelként Ausztriába ugyanezen idő alatt 1063.9 millió korona. A behozatal emelkedése az 1914. év megfelelő időszakával szemben 0.8 millió korona, a kivitel emelkedése pedig 49.4 millió korona. Ehhez képest más a külkereskedelmi mérleg képe is Ausztriával szemben, mint az összes forgalomban. Míg ugyanis a fentiek szerint összes külkereskedelmi forgalmunk mérlege 1915. év első tíz hónapjában 106.3 millió koronával passzív volt, addig Ausztriával szemben mérlegünk 32.2 millió koronával aktív. Ezeknek az egészen ideiglenes adatoknak a mérlegelésénél azonban nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt, hogy az értékekadatok kiszámításánál a legfontosabb kiviteli cikkeknek az aktuális magas árak vannak alapul véve, míg a behozatalnak majdnem minden áruja az 1914. évre megállapított egységértékekkel van számba véve, a melyek ma már legkevésbé sem felelnek meg a tényleges árviszonyoknak.

A torontalmegyei gazdasági egyesület február hó 6-án tartotta meg évi rendes közgyűlését dr. Gyertyánffy László elnöklété alatt, melyen a megyebeli gazdaközönség igen nagy számban jelent meg. Marton Andor főtitkár főbb pontokban ismertette az egyesület múlt évi működését. Gerliczy Félix báró az irányban tett indítványt, hogy a hadsegélyes asszonyok is kivégyék a nemzeti munkából részüket. Célra-vezetőnek tartaná, ha a községekben a munkaképes asszonyok gyermekei számára napközi otthonok létesítenének. Mayer Mihály a hadifoglyok beszerzésének egyszerűsítése céljából azt javasolja, hogy hadifogly tábortok vármegyénként létesítenének. Papp Ernő a gazdasági eselések ügyét tette szóvá, Till Péter a kukoricza requirálását, Hujjon Mátyás pedig a manilla és rézgálicz kérdést. Mindezen felvetett kérdések élénk eszmecserét keltettek, melyen az indítványozókön kívül részt vettek Dellimatics Lajos, Jankó Ágoston, ifju Dániel Pál, Marton Andor, Jagodits János, Róna József és Mészáros Zakariás. A közgyűlés üdvözlő sürgönyt küldött távollevő elnökeknek, gróf Csekonics Endrénének s báró Pap Géza és gróf Csekonics Sándor alelnököknek. Az ülés berekesztése előtt Gyertyánffy László elnök rámutatott arra, hogy az idők komolysága sok nehéz kötelességet ró mindenkire, de különösen az itthonmaradt gazdákra, kiket lelkes szavakkal buzdított, hogy egy barázda se maradjon műveletlenül, mert nemcsak a lövészárkokban, hanem a barázdákban is harcolunk.

Fejérmegye mezőgazdasági helyzete. Székesfehérvárról írják: A vármegye közigazgatási bizottsági ülésén Körmeny Péter gazdasági felügyelő bejelentette, hogy a feneketlen utak a gazdasági termények szállítását megakadályozzák. Kedvező időjárás mellett a megye területén a szántás a tavasziak alá folyamatban van. A takarmány kellő takarékosság mellett a kitelelésre elegendőnek ígérkezik.

Az ántánt gabonavásárlása. Bukarestből írják: Az Avarul című lap legutóbbi számában terjedelmes cikket közöl a román gabonavásárlásról. Élesen kritizálja az ántánt eljárást, a mely — ugymond — 262,200.000 lei értékű búzát biztosított magának Romániában, de mindeddig nem vállalt kötelezettséget az iránt, hogy a biztosított búzát csakugyan át fogja-e venni?

A luxuscikkek behozatalának tilalma és a vámnak aranyban való fizetése. Erre vonatkozólag a hivatalos lap legutóbbi számában három rendelet jelent meg.

Az egyik rendelet felsorolja az árukat, a melyeknek behozatala tilos, a mennyiben ezek az áruk valamely Ausztria-Magyarországgal háboruban levő államból származnak. Nevezetesen tilos az ellenséges államból a füge, sáfrány, narancs, datolya, ananász, baraczk, őszibaraczk, cseresznye, virág, madárőr, emberhaj, disztolok, égetett szeszes folyadékok, rum kivételével, bor, pezsgő, csipke- és selyemáru, batiszt, lilon és hasonló szövetek, szőnyegfélék, művirágok, kalapok, pipereáruk, finom kefeáruk (eset kivételével), tajtékáruk, celluloidáruk (kép nélküli) filmek kivételével, valódi vagy utáncolt teknősbékahejből készült áruk, fényérzékeny szárazlemezek fényképeszeti czelokra, kőtáblák márványból és alabástromból, irrotlak és tollhüvelyek, leoniáruk, mindennemű férfi- és női kalap, ruha, bőrkeztü, szivarkapapír, illatszer, aromatikusszencziák, kozmetikus szerek behozatala. A semleges vagy szövetséges államok-

ból ezeket az árukat csak olyan írásbeli nyilatkozat kíséretében lehet behozni, a mely szerint az áruk nem az ellenséges külföld termékei.

A második rendelet felfüggeszti az 1908. évi XII. t. cz. 2. p. a. rendelkezését s ezentul a vámhivatalok a vámfizetésre használható aranyérmékben történő fizetés alkalmával a befizető feleknek visszajáró összeget koronaérték váltópénzben adják vissza.

A harmadik rendelet pedig kimondja, hogy sáfrány, dohány és dohánygyártmányok, osztriga, mustár, bor, pezsgő, himzés, selyem, diszműáruk, ékszer, aranyórák, illatszerek a rendeletben még felsorolt áruk vámjának fizetésénél vámárany-utalványok többé el nem fogadhatók.

A kender- és lenmagért fizethető árak. A kender- és lenmag legmagasabb ára meg van állapítva, de az idevonatkozó rendeletben a földművelésügyi miniszter felhatalmazást nyert arra, hogy kiváló vetőmagokra nézve magasabb árakat engedélyezhessen. Hivatalos uton közlik most, hogy a földművelésügyi miniszter ezen felhatalmazás alapján utasította a Haditermény Részvénytársaságot arra, hogy a vetőmagul alkalmas kender- és lenmagért folyó évi márczius hó 15-dikéig a megállapított legmagasabb árnál magasabb árakat fizethessen. A Haditermény Részvénytársaság által fizethető ár a mag származása és minősége szerint különböző s a kendermagnál egész 115 K-ig, a lenmagnál pedig 95 K-ig emelkedik s a beküldendő minta alapján a m. kir. kender- és lentermelési szakintézet fogja esetről-esetre megállapítani a mag származása és minőségére való tekintettel az azért fizethető árat. Mindenki tehát, a kinél kender- vagy lenmagkészlet van s azt ezen magasabb áron óhajtja értékesíteni, azt a minta beküldése mellett a Haditermény Részvénytársaságnál haladéktalanul jelentse be s ha a mag a

követelményeknek megfelel, a Haditermény Részvénytársaság azért a magasabb árat fogja megfizetni.

A burgonyaszállítási igazolványok kiadásának korlátozása. Általános a panasza, hogy a hatóságok és ipari vállalatok a közlelmezésre szükséges burgonyát a maximális áron bevásárolni nem tudják. Ezzel szemben a földművelésügyi minisztériumhoz napról-napra nagy számmal jönnek kérvények az iránt, hogy burgonyának az ország határán túl való szállításához a szállítási igazolványok kiadassanak. Valószínű tehát a feltevés, hogy azért nem lehet burgonyát maximális áron beszerezni, mert a kivitelre vásárló ügynökök azért a maximális árnál magasabb áron fizetnek. Erre való tekintettel — értesülésünk szerint — a földművelésügyi minisztérium akként intézkedett, hogy a szállítási igazolványok kiadását mindaddig megszünteti, a míg a közszükségleti czélokra igényelt burgonya beszerezve nem lesz s aztán is a burgonya kivitelére vonatkozó szállítási igazolványoknak kiadását csak oly esetben fogják engedélyezni, ha minden kétséget kizárólag meggyőződött arról, hogy a burgonya a maximális áránál nem vásároltatott magasabb áron. Idevonatkozólag nem fognak megelégedni egyszerű számla, vagy kötlelvel bemutatásával, hanem minden körülményt meg fognak vizsgálni.

Török gazdasági élet a világháborúban. A Magyar Királyi Kereskedelmi Múzeum könyvtártermében Szögyény György miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelmi miniszter konstantinápolyi szaktudósítója előadást tartott, a melyre nagyszámu közönség gyűlt össze. Dr. Szögyény ismertette a török birodalom pénzügyi helyzetét, a földművelés és állattenyésztés emelése érdekében tett kormányintézkedéseket, megemlítette a közeljövőben tervezett mezőgazdasági szakiskolákat, ezek közt egy ezer tanulóra berendezett iskolát, a melyben magyar tanerőket fognak alkalmazni, valamint azt az intézkedést, hogy a gazdák gyakorlati oktatása céljából kinevezett mezőgazdasági felügyelők a Magyarországon tett tanulmányok alapján szervezik a török gazdasági szövétkezeteket és a török mezőgazdasági múzeumot. Az előadó részletes adatait az érdeklődő üzletemberek megtudhatják a kereskedelmi múzeumban. Az előadást nagy tetszéssel fogadták.

Foglyokat kérnek a szőlősgazdák. Aradról jelentik: A hegyaljai szőlősgazdák egyesülete közgyűlést tartott, melyen Bódy Bódog elnök bejelentette, hogy a szőlőmunkálatok biztosítása érdekében az egyesület lépéseket tett, hogy a Hegyalján fogolytábor létesítsenek.

Osztrák répamag Amerikában. A minap megírták a lapok, hogy Ausztriából nagyobb mennyiségű czukorrépamagot szállítanak ki Amerikába. E hírekre most reflektál a bécsi sajtó és abban talál megnyugvást, hogy Ausztriából a háboru előtt is vittek ki az Unióba répavetőmagot. A Voss. Ztg. az ügyre vonatkozóan közli, hogy a rakomány czukorrépamagot a napokban utnak indították Amerikába, miután az angolok megengedték annak továbbítását. Északamerika 1913-ban is vásárolt a monarkiában czukorrépamagot 349.000 korona értékben. Tehát az osztrákok segítik elő azon amerikaiak gazdasági boldogulását, kik ellenünk gyártják az öldöklő municziót és egy követ fujnak az angolokkal. Szép dolog!

A szuperfoszfát termelése. Bécsből jelentik: Az osztrák vegyészeti gyárosok legutóbbi értekezletén Schram elnök mindenképp arról számolt be, hogy mióta a háboru kitört, sem a tengerentúlról, sem a többi semleges államból nem importálhattak nyersfoszfátot. A háboru első évében azért elég készlet volt, később azonban a vaggon- és munkásiány folytán és mivel egyes gyárak már nem rendelkeznek készlettel, több helyen megszüntették az üzemet. A mi a jövőt illeti, valószínű, hogy a békekötés után sem lehet majd azonnal áruhoz jutni, mert az amerikai és afrikai foszfát-ipar is korlátozott üzemmél dolgozik, azonkívül hajókban is nagy hiány lesz. A szállítás díjfeltételeire való tekintettel azt is kombinációba kell venni, hogy a nyersanyag négyszerannyiba fog kerülni, mint rendszeren.

A dohánybevéltási árak fölemelése. Az 1913., 1914. és 1915. évekre kiadott dohánybevéltási árhatározat érvényességét az 1916-iki termelési évre azzal a módosítással terjesztették ki, hogy a beszállított dohány bevéltási ára fejében kijáró pénzüsszeget felül — a rendkívüli

körülményekre való tekintettel — az eddigi tíz százalékos árpótlék helyett harmincz százalékos engedélyeztetik. Azon termelők részére azonban, a kik az 1915. évi ültetési területtel egyenlő nagyságu területen fognak tényleg termelni, a harmincz helyett negyven százalékos, azok részére pedig, a kik az 1915. évi ültetési területnek legalább husz százalékkal nagyobb területen fognak tényleg termelni, nemkülönben az összes új termelők részére harmincz helyett ötven százalékos árpótlék engedélyeztetik.

A búkkönymag. A termelők mindaddig alig kínáltak búkköny vetőmagot értékesítésre, mert a megállapított maximális árat: 100 kg.-ként 40 koronát kevésnek találják. A kínálat hiánya indította arra a malmokat, hogy a gabonából kirostált malomhulladékból triörözéssel kitisztítsák a búkkönyvet. A kísérletek eredménnyel jártak. Most folynak a vizsgálatok arra nézve, hogy ez a hulladékból triörözött búkköny megfelel-e vetési célra. Az eddigi vizsgálat azt mutatja, hogy ha ez nem is azonos a vetőmagbúkkönyvel, mégis hivatva lesz a hiányt pótolni. A malomhulladékot a Korpaközpont osztja szét, valószínű, hogy a kirostált búkkönymagot is ez fogja szétosztani. Rövid idő alatt el fog dölni, hogy a miniszterium engedélyezi-e ennek a búkkönynek a vetési célra való forgalomba hozatalát. A »Hangya« szerint a kiválasztott búkköny-magnak az ára olcsóbb lesz a vető búkkönyre megállapított árnál.

Az árpa lefoglalása és a sör ára. A hivatalos lap minapi számában rendelet jelent meg, a mely a gabonát földolgozó egyes ipari üzemek nyersanyagát veti a Haditermény r.-t. rendelkezése alá. Az augusztus közepén megjelent rendelet tudvalevően mintegy másfél millió mázsában szabta meg az ipari üzemekben földolgozható gabonaszükségletet. A kérdéses rendelet a malátagyáraknak 240.000 mázsa árpát, a pót-kávéggyáraknak 60.000 mázsa rozst és 5000 mázsa árpát, a buzakeményítő és rizskeményítő-gyáraknak összesen 140.000 mázsa búzát, végül az árpagyöngy-gyáraknak, sütemény- és kétszer-sült-gyáraknak is a megfelelő gabonamennyiséget engedelmelte. A sörgyáraknak és élesztőgyáraknak már előbb engedelmelt mennyiség 800.000 mázsát tett ki. A mai rendelet a fentiek közül csak a sörgyárak és a malátagyárak készletét veszi igénybe, tehát 1.040.000 mázsának egy részére vonatkozik. Az ezeknek engedelmelt kontingens bevásárlására július végén szabad kezert adtak, azzal a kikötéssel, hogy az engedelmelt kontingens felét dolgozhatják föl és vásárlásaikat nyilvántartás céljából kötelesek a H. T.-nek bejelenteni. A mai rendelet szerint mintegy félmillió mázsa gabonát hódít el a sör-iptartól a kenyértáplálkozás céljára.

A mai rendelet szerint az engedelmelt sör-és malátagyári árpa felét tulhaladó mennyiség requiráltnak tekintendő és a vállalatok kötelesek bejelenteni a H. T.-nél, hogy készletük hol van raktározva. Az átvett árpakészletekért a H. T. nem a maximális árat fogja megfizetni a sörgyárak javára, hanem (a 4. szakasz értelmében) a kereskedelemügyi miniszter részéről esetenként megállapítandó árat. A rendelet megszegését 6 hónapi és 2000 koronás büntetéssel, az árpakészlet-rendelet-ellenes fölhasználását azonban csak a kontingensen túl eső gabonamennyiség maximális árának háromszorosával büntetik.

A mai rendelet a sörivóknak is keservet hoz. A július 26-iki kontingens-rendelet ugyanis az akkorig 14 koronával drágított sörárat 4 koronával mérsékelte. Igaz, hogy ezzel szemben a sör minősége lényegesen gyöngült, de viszont a kontingensből termelhető sör mennyiségét így fokozni lehetett. 1913—1914-ben 3,074.497 hektoliter volt a sörtermelés mennyisége, a mivel szemben 800.000 mázsa árpából mintegy 5 millió hektoliter normál-sör termelhető. A kontingens feléből 2-5 millió hektoliter a normál termelés lehetősége, a mit a befőzés lehetősége, a mit azonban a befőzés mértékének leszállításával három millióra lehet növelni. A szükséglet ellátása tehát biztosítva van, s a fogyasztók keservét inkább az a híresztelés okozza, hogy hektoliterenkint a sör árának 8 koronás drágítása van küszöbön.

A hadirokkantak és a szövetkezetek. Korányi Frigyes miniszteri tanácsos, az Országos Központi Hitelszövetkezet vezérigazgatója, lelkeshangu felhívásban fordul a kötelekékbe tartozó szövetkezetekhez, melyben a rokkant katonák mikénti segítésének módjait ajánlja megszívlelésre a vidéki szövetkezeteknek. Ezek

szert a központ kiválaszthatna a rokkantak közül olyanokat, a kiknek megvannak a kellő képességei s az ilyeneket alapos tanítással kiképezhetné szakavatott hitelszövetkezeti könyvelőkké. Együtt kiképezhetné őket kertészetre és méhészetre is. Így aztán a rokkantsági pótlékot a szövetkezeti könyvelői fizetéssel, meg a kertészet és méhészet jóvedelmével megtoldva, szép nyugodt egzisztenciát biztosíthatnának neki. Ezt a tervet megfontolásra ajánlja a vidéki szövetkezeteknek és felszólítja ezek vezetőit, hogy e hó 20-áig közöljék vele, hogy van-e szükség ilyen könyvelőre és hogy mennyi díjazást — és a mi a fő, — hogy kerhasználatot képesek-e neki nyújtani.

Erdészeti államvizsga. Az 1916. év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy kérvényüket az ehhez szükséges engedély iránt legkésőbb 1916. évi február hó végéig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium I/A. főosztályának címére bérmentve küldjék be. Az erdészeti államvizsgálathoz való becsátásra ez alkalommal a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola tanulmányrendje és szabályzaiban foglalt erdészeti államvizsgálati szabályzattól kivételesen azok is igényt tarthatnak, a kiknek gyakorlati szolgálata a vizsga idejéig számítva, a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a szabályzatban megkívánt két évi gyakorlati szolgálatban mutatkozó hiányosság önhibájukon kívül, valamely — a háborúval kapcsolatos — méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

A mezőgazdasági munka biztosítása. Veszprém vármegye gazdasági intéző bizottságának Véghegyi Kálmán elnöke alatt tartott ülésén bejelentették, hogy oly jelenségek észlelhetők a vármegye egyes helyein, hogy különösen a hadbavonultak hozzátartozói olyan jelentéseket tesznek, hogy csak annyi földet művelnek meg és vetnek be, a mennyi saját szükségleteikre elegendő, mert attól tartanak, hogy a bevetett földeket nem lehet majd learatni.

Elhatározta ennek folytán a bizottság, hogy a vármegye alispánja körrendeletet küld szét, a melyben a kérdésnek közérdekű voltát kiemelve, föl hívja a járási mezőgazdasági bizottságok figyelmét arra, hogy az aratás az országban mindenképpen biztosítva lesz és így mindenki a rendes mértékben művelje meg földjét és vesse be azokat, s minden község előjárósága márczius 15-éig jelentse be, hogy mekkora a bevetetlen terület, hogy szükség esetén a meg nem munkált területeknek megmunkálására köz-erő legyen kirendelhető. Felterjesztést fog intézni a vármegye alispánja a földmívelésügyi miniszterhez, a melyben kéri, hogy a kiscgazdák részére hozzáértő hadifoglyok álljanak rendelkezésre és különösen az aratás, takarás és csépelés alatt alkalmas hadifogly csoportok álljanak a szükséghez mérten rendelkezésre. A vármegye alispánja felhívja a községi jegyzők útján a gazdákat, hogy a sertésállomány fentarthatása érdekében sertéseiket orbáncz ellen beojtassák s ebbeli szándékukat az illetékes kir. állatorvosnak bejelentésük. A hatósági állatorvosok ingyen oltóanyagról kellő időben gondoskodjanak.

Sebesült és lábadozó katonák gazdasági és háziipari oktatása. A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület vezetősége vállalkozott arra, hogy a veszprémi lábadozó osztágban elhelyezett sebesült katonák részére gazdasági előadást rendez, rokkant honvédeket és népfelkelőket pedig kioktatja a füzvesszőkösáronás és kefekötésre. A lábadozó osztág gazdasági és háziipari tanfolyamának ünnepélyes megnyitása f. hó 2-án volt, hol megjelent Pálgyi Dezső alezredes, Krinner Lajos alezredes, Nagy László őrnagy és 31-ik honvéd gyalogezred tisztikarának századparancsnokai. Hunkár Dénes főispán, a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke ismertette a nagyszámban megjelent katonákkal a gazdasági és háziipari tanfolyam célját, Kajdacsy Endre ügyvezető titkár a tanfolyam programját vázolta, melynek értelmében a népszerű nyelven előadott tanítások olyanok lesznek, hogy minden egyes előadás összefüggő tanulmányt fog képezni, az ilyen előadások hallgatása azokra is tanulságos fog lenni, a kik csak igen rövid ideig vannak a lábadozó osztágnál, illetve a kik csak egy-két előadást hallgatnak végig. Nagyon fontosnak tartja a gazdasági egyesületi titkár rokkant katonák gazdasági háziipari oktatását, mert azon katonáknak, a kiknek sebesülése, vagy betegsége folytán munkaképességük csökkent, majd a béke

elkövetkeztével a kosárfonással és kefekötéssel keresetet biztosíthatnak maguknak. Nagy László őrnagy, pótzászlóaljparancsnok köszönetet mondott a vármegyei gazdasági egyesületnek hasznos vállalkozásáért és lelkes szavakban buzdította a tanfolyam hallgatóit szorgalomra és kitartásra, mert nemzeti létérdeknek tartja az ország mezőgazdaságának fejlődését. A sebesült katonák gazdasági tanfolyamának előadói lesznek Havas Jakab m. kir. állategészségügyi felügyelő, Halmi Nándor m. kir. gazdasági felügyelő és Kajdacsy Endre gazdasági egyesületi titkár.

Az Augusztus Gyorssegélyalap, mely a Phoenix életbiztosító-társaság bevonásával hadbiztosítási osztályt létesített, most küldte szét a fővárosban és a vidéken ez aktióra vonatkozó körözüvényeit. Az aktió, melynek nemzeti és szociális jelentőségét már át vannak hatva az érdekelt körök a melynek Ausztriában szenzációs sikere volt, nálunk is a leg-szebb eredményekkel kecsegtet. Mai lapunk erre vonatkozó hirdetését a közönség figyelmébe ajánljuk.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1916. évi február hó 18-ik napján.

Hozatalok és árak.

I. Szálas takarmányok.	Fölhozatal mm.-kint	Árak
1. Réti széna I. rendű, ó	20 szekér	1700—2000
2. " " II. " " " " " " " "	100 " "	1100—1600
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	" " "	" " "
4. " " II. " " " " " " " "	" " "	" " "
5. Sarjuszéna	" " "	" " "
6. Muharszéna	50 " "	1700—2200
7. Lucernaszéna	5 " "	1800—2200
8. Lóhereszéna	" " "	" " "
9. Kőlesszéna	" " "	" " "
10. Zabos búkköny széna	15 " "	1600—2000
11. Takarmányszalma (árpa)	" " "	" " "
12. Tengeriszár	" " "	" " "
Összesen szálas takarmány:	190 szekér	
átlag á 1200 kg. Összes súly: 228,000 kilogramm.		
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	35 szekér	800—1000
14. Zsuppszalma	10 " "	1200—1400
15. Szalmaszecska	" " "	" " "
16. Réti széna III. rendű, csomagolásra	15 " "	900—1100
Összesen szalmafele:	60 szekér	
átlag á 1100 kg. Összes súly 66,000 kilogramm.		

A vásár forgalma.

Legtöbb széna érkezett honnan? Ócsa, Gyón és Sámrol.
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllő, Pereg és Soroksár.

S Z E S Z

A szeszületben e héten is változatlan helyzet uralkodott. Rendelések a kartellhez és a vidéki kar ellen kívüli finomítókhoz főleg azonnali szállításra nagy számmal érkeztek, azonban e héten sem lehetett nagyrésztben azokat elfogadni, mert a régebbi előjegyzéseket is csak kisebb részletekben szállíthatják le a gyárak. Így tehát újabb vevők rendelkezéseit teljesíteni nem lehetett.

Finomított szeszt 360—370 K, tehát a maximális áron jegyeznek.

Denaturált szeszben szintén nagy a hiány, miután a gyárak nyersanyag hiányában még kontingens nyersszeszt is képtelenek termelni. Jegyeztetik nagyban 135 kor., kisebb tételekben 140 kor.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz a teheráruforgalom részbeni korlátozása folytán gyéren érkezik a finomítókhoz. Újabb fizetlet csak kevés létesült kontingens nyersszeszben a maximális áron.

NYILTTÉR.

E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobb an sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályosírak a legveszedelmesebbek az ujszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a.
készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

Eredeti STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán csak márczius—áprilisi szállításra kapható!

II-ik ekevezető tanfolyam február 21-én kezdődik!

Eddig kb. 1400 gép van üzemben.
Hazánkban 120 STOCK EKE dolgozik.

Néhány referencia:

Diószegi gazdasági cukor és szeszgyár	4 drb.
Magyar Cukoriparr.-t. Szerencs és Bótfalu	3 „
Bereg megye alispáni hivatala Beregszász	2 „
Iovag Wiener-Welten, Béke és Csütörtök	2 „
Strasser Róbert uradalom, Felsőireg	2 „
Bischitz Salamon és Fia, Majsamiklósvár	2 „
dr. Gross Imre és Jenő Üszögh-Tiszalucz	3 „
Ring Lipót és Samu, Kaposvár	2 „
Zirczi apátság, Zircz	2 „
stb. stb.	

≡ 7 éves referenciák tartósságra. ≡

Állandó nagy raktár BUDAPESTEN tartalék-alkatrészekből és saját javítóműhely. ≡≡≡

II-ik ekevezető tanfolyam február 21-én kezdődik!

Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45. I. em.

Telefon interurbán: 76—94.

Sürgönczim: „Diplings.“

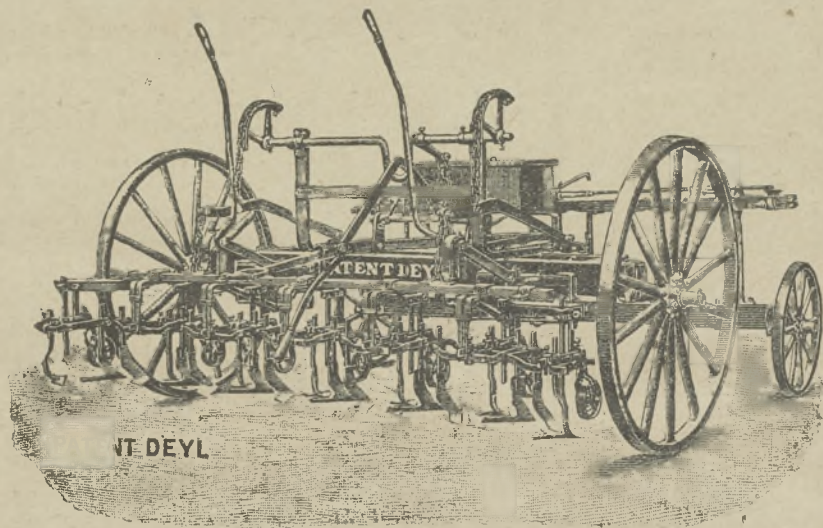
A DEYL -féle speciális szab- dalmazott kapológépek önműködő kapakéskeretekkel és kormányzó- készülékkel,

mindennemű kapásnövények számára korszakalkotó lendületet adtak különösen a répaművelésnek. Ezen speciális répaművelő eszközöket a könnyű súly és egyszerű kormányozhatóság mellett a kapakéskeretek zseniális elhelyezése, beosztása és a

kézimunkát teljesen pótló működése

jellemzik. Alig ismerünk eszközt, mely a munkáskéz hiányát és kvalitatív munkáját ily megfelelően és kifogástalanul pótolná, sőt sok esetben felül is mulja. A szabadalmazott kormányzókészülék egy pillanat alatt könnyen kiemeli az egész kapaszerkezetet, miáltal a vonóállatoknak a sorból való netáni kilépése ki van zárva.

A kapakések alkotta parallelogram változatlanul egyenlő metszési szöveget biztosít, a kapák elmés elrendezése következtében a répa eltemetése vagy megsérülése teljesen lehetetlen, amellett a kapák egészen a növénytörzsek közvetlen közelségében dolgozhatnak.

Ezen óriási előnyökre vezethető vissza a DEYL-kapák elterjedése és közkedveltsége a kontinensen, mert a gyakorlati gazdák mindjárt felismerték ezen eszközben a répaművelésnek gépielővel célszerűbben és gazdaságosabban elérhető módját a jelen munkáshiány és munkabér közepette, amint az kézimunkaerővel keresztülvihető nem volna. A 2-5-soros egy ökör- vagy ló befogására alkalmas villarudakkal ellátott DEYL-kapák a sorköztávolság szerint 12-18" azaz 30-45 cm.-ig állíthatók be. ♦♦♦♦♦ Ajánljuk, úgy a kapológépek, mint a már üzemben levő kapák tartalékrészeinek sürgős megrendelését, mert a munkás és nyersanyag hiány folytán a DEYL-gyár teljesítőképesége lényegesen kisebb. ♦♦♦♦♦

Kizárólagos egyedélarusítás Magyarország részére:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZŰCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.